

Naujienų Antroji Dalis

NR. 515

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

DĖDĖ ŠERNAS

Dienu Skeveldros

Paskutiniai Šerno gyvenimo metai

Paskutiniai Dėdės Šerno gyvenimo metai buvo liūdnoki, bet nepasakyčiau, kad jie būtų buvę visai neįdomūs. Teisybė, jis gyveno iš lietuvių šalpos, bet reikia pasakyti, kad tas pašalpos teikimas buvo taip sutvarkytas, kad jis ko mažiausiai įžeistų gavėją. Nei vienas aukotojas, nei vienas komiteto narys niekad Šernui nepasakė jokio grubesnio žodžio. Savaitinis \$20.00 įteikimas būdavo taip pravestas, kad atrodytu, jog tai esanti lietuvių parėiga, o ne parama.

Žinome, kad vaistininkas Justinas Kulis buvo ilgametis Dėdės Šerno asmeniškasis draugas. Nepraeidavo nė vienos dienos, kad Dėdė Šernas ne užsuktų pas Kulį, nepapasaikotų jam dienos naujienų ir neišdėstytų įdomesnių nuotykių. Kulis labai gerai žinojo, kas dėjosi "Lietuvos" redakcijoje; jam taip pat buvo žinoma ir Šerno savijauta. Kad pinigų perdavimas nebūtų daromas grubiomis rankomis, Justinas Kulis buvo išrinktas Šerno Draugų Būrelio Iždininku. Kulis ir perduodavo Šernui pašalpinę sumą kiekvieną savaitę.

Susidarius stiprokam Šerno Draugų Būreliui, pats Dėdė Šernas geriau pasijautė. Pradžioje jam atrodė, kad jis, išmestas iš "Lietuvos", bus visiškai atskirtas nuo visuomenės, kad niekas su juo nenorės bendrauti, bet jis tuojau išitinkino, jog daugumas Chicago lietuvių jį ir toliau mėgo. Šernas, visą savo gyvenimą mėgęs svarbesniais klausimais viešai pareikšti savo nuomonę, galėjo ir toliau tai padaryti. Iš "Lietuvos" jis buvo išvartytas, bet užtat "Naujienose" jis buvo mielai priimtas. Paskutiniais savo gyvenimo metais Šernas gana dažnai rašydavo "NAUJIENOSE". Pavarčius 1920, 21 ir 22 metų "Naujienų" komplektus, rasime didoką skaičių jo rašinių. O jeigu Redakcija leistų peržiūrėti to meto rankraščių archyvą, tai išitiktume, jog Šerno raštų skaičius yra dar didesnis, nes ne visus rašinius Dėdė Šernas pasirašydavo. Taip pat žinome, kad "Naujienos" Šernui primokėdavo už atspausdintus rašinius.

Jautresnės ir geraširdės lietuvių visuomenės Šernas buvo aprūpintas būtiniaisiais gyvenimo reikmenimis. Šerno Draugų Būrelis buvo jo arti-

miausių, galima sakyti, jo šeimyninių draugų būrelis. O "Naujienos" tapo tuo laikraščiu, kuriame jis išdėstydavo savo mintis ir pareiškėdavo savo nuomonės svarbiausiais klausimais.

Šernas buvo sužeistas gatvėje

Šerno šimtmečio minėjime Kleofas Jurgelionis tvirtino, kad Šernas, nujausdamas mirtį, pasislėpęs nuo lietuvių. Jis, esą, norėjęs mirti vienas. Jurgelionis nepasakė, kuo jis šį savo tvirtinimą paremia. Ar tik čia nebus poetiškos ir lakios jo fantazijos vaisius?

Tikrovė buvo štai kokia: Šernas kiekvieną dieną atleidavo į Bridgeportą, užsukdamas pas Justinę Kulį, pasikalbėdavo, o vėliau eidavo užkasti į kurią nors Bridgeporto valgyklą. Jis nepasirodydavo Bridgeporte faktai tais atvejais, jei vykdavo į miestą, užsukdamas į teatrą arba būdavo kurio nors savo pažįstamo pakvičiamas į namus. Jeigu kurią dieną Šernas Bridgeporte nepasirodydavo, tai niekas tuo nesusirūpindavo. Neateidavo ir tais atvejais, jei gaudavo kokią stipresnę slogą ir nutardavo ligą pragulėti lovoje. Bet po kelių dienų jis ir vėl atsirasdavo Bridgeporte.

Paskutinėmis 1922 metų liepos mėnesio dienomis Šernas nepasirodė Bridgeporte kelias dienas. Neatrukus buvo išaiškinta, kad jis ir namo neparejo. Tada daugelis jo pasigedo ir pradėjo ieškoti. Šernas buvo surastas Oak Forrest ligoninėje. Šernas buvo gero- kai apdaužytas. Šis dingimas iš Bridgeporto, greičiausiai, ir sukėlė Jurgelioniui mintį, kad Šernas pasislėpė nuo lietuvių. Bet tikrovė buvo visai kitokia.

Vėliau paaiškėjo, kad Šernas gatvėje buvo sunkiai sutrenktas. Jis, būdamas silpnos sveikatos, bandė įlipti į gatvėkarį, kad pasiektų Bridgeportą. Atrodo, kad gatvėkarin jis nepajėgė įlipti; o gal ir buvo įlipęs, bet kai mašina pradėjo judėti, jis nepajėgė užsilaikyti ir iškrito. Bekrisdamas gerokai susižeidė galvą ir kojas. Savo jėgomis jis nepajėgė atsistoti. Jis negalėjo ir kalbėti.

Gatvėje sužeistą Šerną rado Chicago policija. Negalėdama su juo susikalbėti ir nustatyti jo asmenybės, policija nugabeno sužeistą jį į Oak Forest ligoninę, kur tuo metu gabendavo visus neturtinuosius. Ligoninėje jam buvo suteikta pirmoji pagalba, ap-

(Tęsinys 3-me psl.)

— Žiū, ar ne Kardelis, — sušuko dr. J. Pajaujis. Iš tikro, iš už gatvės kertės išniro aukštas, pirmyn linkterėjęs ir viena koja silpniau kirtį į grindinį dėdamas siluetas. Ryškėjo medžiams retėjant, ir beartėjant. Jis! su kuprinuke. Lazdute besiramščiuodamas.

Tai buvo 1946 m. rugpjūčio pradžia. Po LŽ Sąjungos valdybos posėdžio ėjom ką nors užkrmisti. Buvo, kiek pamenu: A. Merkėlis, J. Vaidėlys, H. Blazas, S. Urbonas. Trūko "anglo", kuris jau artėjo, ir "prancūzų": A. Braziulio ir K. Obelėno.

— Aš sakau, — tęsė dr. J. P. — ne Kardelis būtų, jei ne pro duris, tai pro aukštini, — ir juokėsi jam įprastiniu garsiu — nuoširdžiu juoku.

O kol. J. Kardeliui, beje, nebuvo juoko. Legaliu keliu britų — amerikiečių zonos nepavyko peržengti. Grįžo vie- na stotim atgal. Pasilsėjo, nesgi neseniai buvo koją lūžęs. Ir vėl laimės bandyti. Pavažiavo. Tada per laukus. Pėsčias. Sugavo. Baum ir bavaru išvadino. Mušti žadėjo. Grįžo. Pasilsėjo. Ir vėl (šįsyk kone 11 mylių šoviau) išėjo. Perejo!

Po metų, kai jau ėjo "Lietuvių žodis", kol. J. Kardelis pats važinėjo "per sieną" legaliai, o ką darė "nelegaliai"?! kantrybės, čia pat tęsiu toliau:

— ... "nelegaliai" gabeno (per sieną) į rūpesčius patekusius kolegas!

Į Litt. Žurnalistų Sąjungos II suvažiavimą (Schweinfurte, 1947.8.30-31 d. d.) kone visus kolegas "britus" perleido per savo "sienos punktą".

Legaliau keliu nei per UNRRA, nei per MilGov leidimų mudu su kol. Juozu (Pronskum) negavome. Tada mūsų akys nukrypo į Detmoldą. Pamanyta — padaryta. Glueckstadto stoty (nelegaliai!) įsigavom į ekspresą, Kopenhaga-Paryžius. Ant buferių, ir tai viena koja. Karšta. Vėjas. Žvirgzdas į akis. Apie 60 mylių. Šiaip taip iki Hamburgo. Toliau — pro langą ištūmiau Juozą, o mane kažkoks vokie- tis (gal ir "nacis", kas žino!), dar kokia žvejo dukra (oho, sunki) užvirto ant galvų. Visi buvome "erdve" apsirūpinę. Iš Hanoverio jau lengviau. Kai pasiekėm Detmoldą, kur Baltų Taryba ir "Lietuvių žodis", buvo ankstyvas popietis. Man ir dabar gyva ta "akvarelė":

Pilkas namas, pilkas grindinys, gatvės kertė su per-

spektyva į uolos briauną, ant kurios žolės samanų fone ir — du džiuvsčiai, lyg paslaptis bepardavinėja.

— Mata, — linksmi sušuko kol. Juozas: Kardelis ir Vydūnas ...

Redakcijoje darbas nuėjo labai jau sklandžiai: Pr. Naujokaitis parašė, J. Kardelis pasirašė, Br. Aušrotas prispaudė didįjį valstybės, t. y. Baltų Tarybos, antspaudą, tada davė po gerą cigaretę, o į Britų administracijos aukštą būslinę įvesdamas paprašė šypsotis. Po kokių 5 minučių turėjom dar 2 antspaudus priedo.

"Dėl viso pikto" sėdom į vieną "zūgą", perlipom, dar perlipom (o naktis buvo tvan- ki ir mieguista), tada ... "per sieną". Kaip pirštu į dangų! Jau Kasel ir — traukinį apsupo M. P.

— Mata, — visai rimtai nu- stebo kol. Juozas, net rūks- tančią pypkę norėjo į kišenę dėtis. Aš buvau ... Loto žmo- na, kai jau jį į druskos stal- pą pavirtusi.

Bet yra paguodos kibirkštė- lėlė ir nelaimėje, mat. M. P. ieškojo spekuliantų. Praėjom! Tada lenktynės į kitą trauki- nį. Juozas dingo (buvo nak- tis) vagono duryse, mane ge- ležinkelių policija už (vienin- telio) švarko skverno. Bet kaip sakiau, buvo naktis, ir spėjau ant paskutinio buferio vėl užsukti. Dar reikėjo keis- ti traukinius. Pasimetėm. Bet ... kai pasiekiau Schweinfurto D. P's Camp ir įėjau į žurnalistų registravimosi apypilnį kambarį, kažkas su- šuko: "Pirmąjį "anglų" tylos minute gerbk!" Neilgam ger- bė, nes duryse pasirodė ... "britai" kol. kol. Kardelis ir Pronskus.

Jeį gerb. skaitytojai sutin- kate, tai galiu suskaičiuoti li- gi trijų, atseit — priduoti ir trečią "akvarelę":

Katedros bokšte 9-toji, ir toks erdvūs platus dangus an- tu Vilniaus lyg kūdikio lopsio užtiestas, ir šlama rasoti to- poliai. Įėjau į buv. arkivysku- pijos rūmus. Į dešinę nuo du- rų. O už kitų durų sekretorė, gimnazijos dienų pažįstamoji Jadvyga, ir apygarsiai: "La- bas, ar v-y-s-k-u-pas namie?"

— Užeikite, kolega! — visai nesiviltai pasigirdo J. Karde- lio balsas.

Vos neužspringau. Prakai- tas išpylė. O "vyskupas" J. Kardelis šypsosi ta pačia nuoširdžia šypsena, kaip ir pirmą kartą man į "Lietuvos

(Tęsinys 2 psl.)

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

žinias" užsukus. Ak, kai jis iš soc. draudimo įstaigos pasitraukė ir perėjo vadovauti Vilniaus metrikacijos biurui, amžinas kalambūrų mėgėjas K. Boruta, Baltojo štralio kavinėn įpuolęs tarė: "Šventaragio slėnyje" kuria laužą vyscopyas Kardelis..." Ir "liaudis" poeto žodį įsidėjo į širdį!

Ir kuria proga aš visa tai rašau? Nagi, "Sėjos" Nr. 1, 1960 m., radau str. "J. Kardelis, Visuomeninio darbo veteranas, 50 m. jubilatas".

Dingos, seniau būdavo *hetmonai*, kaip dabar įvairūs *lauko maršalai*, kaip ir *lauko paštas*, *lauko ligoninė* (br... ir *karo lauko teismas!*) Sakykite, ar negalėtų būti ir... *lauko redaktorius*?

Bet, mielieji, skirkime *lauko* ir *laukinis*, kaip šiuos du žodžius ir skiria kalbininkai. *Laukiniai* buvo cenzoriai (nesgi "Karo cenzūros leista") *laukinės* (nesgi "Varpo" sprogdinimai, "vilkams dantį begalandant") dienos, o vėliau ir visiškai *laukinė* naktis (nesgi bolševikinė okupacija) ir tt. ir tt. Nėra kas čia deklamuoja, pati mūs spaudos istorija pasvers J. Kardelio nuopelnus kad ir "Lietuvos žinias" išvedant į valstybinio ir tarpvalstybinio masto dienraščius (platus korespondentų tinklas, skubi informacija ir tt.). Kai načiai, aus organizuoja pagrindžio "Nepriklausomą Lietuvą". Kai tremtis, vėl spaudos darbo organizavimo bare. Bet gana, kas plačiau norės sužinoti, pasiims atitinkamąjį Lietuvos Enciklopedijos tomą.

Bevertindamas "Dabartinės Lietuvos Kalbos žodyną" užtikau, kad *Kardelis* reiškia gelę, kuri vardu *Gladiolus*. Na, ir tikrą gelę jis visiems kurikatūros ir saržo menininkams. Kai 1928 m. vasarą lankėsi Vilniuje įgarsėjusiame Regionistų su marš. J. Pilsudskiu pryšaky, suvažiavime, ūgiu mušė visus savo kolegas, kas be ko, irgi "išaugusias", k. a. M. Bagdonas, Paleckis (jei lyginti "neužaugas": A. Gričių, Šulgina). Nebepamenu, kuris tai Varšuvos dienraščių idėjo visu ūgiu Kardelį ir — prieraše: "Opozicijai Lietuvoje sunku maskuotis."

Po žurnalistų suvažiavimo Schweinfurte Bor-Jeras sukūrė naują J. Kardelį, bet senomis sulopytomis (nesgi tremties) kojineis. Ak, *lauko* redaktorius!

Jei imti Camus žodžius, kad "žurnalizmas — tai kilniausias amatas pasaulyje", jie mūsųose visų pirma tinka Jonui Kardeliui, kuris spaudos darbą dirba nuo 1908 m. ir yra kolega seniūnas (vienas iš iniciatorių lietuvių žurnalistų sąjungos, dar anos, kuri Nepriklausomą Lietuvą).

Ji Kardelis yra gimęs gražiausiame (!) pasaulio kamputyje, būtent — Rytų Lie-

tuvoje, kur tyvuliuoja, gali tarti, "tikroji prof. Kolupalos žemė": — ežerų ežerai. Ar tu eitum Gaidės pusėn, ar Pelekų (Apso), Vidžių, Dūkšto ar Salako, ar pagaliau pro Dynas, Dynsynkštį ir kt. ežerus į Daugėliški, Vidiškę. Ten grumiasi žmogus už žemę ir savo lietuvišką veidą. Grumiasi iš seno, ir iki paskutiniųjų, kaip pilėnai. Tai tas gal būtų grūdino jo charakterį jau iš pat mažens.

Bet gana. Geriau žvilgtelkime į "Time". Sako, Washington, D. C., daugiau žurnalistų, kaip kongresmanų. Ten žurnalistų... 1361. Ten Drew Pearson (kaip apibūdinta, mažiausia atsakingas, bet lakiausias iš reporterių), ten Walter Lippman (gudruolis, per daug patriarchališkas ir eilines žinias traktuojąs lyg istorijos patina padengtus žygdarbius), ten David Lawrence (iškilmingai neįdomus savo keistais teigimais), ten Joe Alsop (admirolus, administraciją ir jų klaidas smerkiąs, lyg pranašas Jeremijus). Bet visų judriausias Scotty Reston — "New York Times" biuro šefas, ir pats žurnalistas. Jis yra Vakarų geriausia apmokamas žurnalistas, nes per metus gauna... \$40,000. Jis amžinai "veiksme". Juokiamasi, kad jau 20 metų nėra skaitęs jokios apysakos. Bet savo temą išanalizuoja su nepaprastu kruopštumu, ir kai Nixon lankėsi Lenkijoje, žurnalistų pirmas klausimas buvo ne "Kur Mr. Nixon?", bet "Kur Mr. Reston?"

Bet ne Reston'o alga man rūpi, o jo žodžių, kurie tinka ir kol J. Kardeliui, didelė tiesa:

"XIX amžius buvo rašytojų era, XX amžius — žurnalistų era". J. Ciešnas

Gera žinia pusiau akliems vaikams

Dr. William Feinbloom iš New York Optometric Clinic, gydytojas ir akinų stiklų specialistas, padirbo labai stiprius akinius, kurių pagalba gražino regėjimą vienai Chicago 5 metų amžiaus mergaitai Patricia Shively. Patricia buvo gimusi visai aklai, bet iki 1 metų amžiaus pradėjo atskirti šviesą nuo tamsos, bet ir 5 metų amžiaus pasiekusi ji vargiai galėjo užmatyti laikraščių didžiasias antraštes ir suskaičiuoti rankos pirštus per 10 pėdų atstumo. Su Dr. Feinbloomo akiniais Patricia jau skaito knygas ir ruošiasi į pradžios mokyklą 1 skyrių. Kita panašiai pusaklė mergaitė, specialiai motinos atvežta į Chicago iš San Diego, kai užsidėjo Patriciajos akinius, pirmą kartą savo gyvenime pamatė knygoje paveikslus.

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKIAUSIAS DARŽAS BUČODARŽAS WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE 83rd and Willow Springs Road WILLOW SPRINGS, ILL.

PR. ALŠENAS KAIP MIZARA SUPRANTA ŽODŽIUS: "MELAS" IR "ŠMEIŽTAS"

Balandžio 2 d. "Naujienų" Liter. Priede parašiau apie gražintąjį iš Sibiro išprievartautą, išvargintą, iškankintą, gal ir perplautais smagenimis poetą Antaną Miškinį.

Į tai, tarytum užmintas ant kojos, tuč — tuojau "Laisvėje" Nr. 89, iš balandžio 8 d., savo "Krisluose", atsišaukė R. Mizara, teigdamas, jog tai esąs melas ir žmeižtas.

Koks melas ir koks žmeižtas ir kaip tuos žodžius Mizara supranta? Ar teisybės pasakymas arba parašymas yra šmeižtas? Ar Antanas Miškinis nebuvo ištremtas Sibiran? (Nors apie Sibirą savo "Krisluose" Mizara ne neužsimena). O jeigu taip — jeigu jis buvo, tai ar jis neišvargintas? Nejaugi "dr. Mizara" būtų toks narys ir nesuprastų, jog Sibiras ir tenai esantieji sovietiški konclageriai — tai nėra kokios "dačos"...

Savo "Krisluose" Mizara rašo: "Su poetu A. Miškiniu buvau susitikęs Vilniuje. Jis gerai atrodo, pilnas ūpo ir ryžto savo plunksna padėti Lietuvos darbo žmonėms komunistinę santvarką statyti".

Idomu, iš kur A. Miškinis gavo šitokį "ūpo ir ryžto" stimulantą "padėti Lietuvos darbo žmonėms komunistinę santvarką statyti", kuri, deja, Lietuvos žmonėms taip reikalinga, kaip skylė galvoj?

Galimas daiktas, tą jis atsiėkė Sibiro darbo stovyklose. Tiesa, jau mums nepaslapstis, kad A. Miškinis dabar paš-

neka ir parašo pagal Maskvos "generalinę liniją", bet, nesinori abejoti, jog tai ne kas kita, kaip duoklė Molochui, kad dar kartą ištremimo nepakartotų.

Ar gi gali kas nors būti dekingas ir iš tikros širdies dėkavoti bei pritarti jų veiksams, kurie jį ketetą metų taip sunkiai kankino ir badu marino savo koncentracijos stovyklose? Ne, šituo negalima įtikėti.

Pas raudonuosius bendrai, taip pat ir pas Rojų Mizarą, visos teisybės, kurios tik "neskačios" Kremlini — vadina mos melais ir šmeižtais.

Kad Sovietai okupavo Lietuvą — šmeižtas.

Kad jie kalino, žudė ir užkal tuose gyvulinuose vagonuose trėmė nekaltus Lietuvos žmones į Sibirą — taip pat šmeižtas.

Kad du diktatoriai: Stalinas su Hitleriu pasirašė slaptą sutartį ir dalinosi svetimąs žemes — irgi šmeižtas.

Taip lygiai šmeižtas, jeigu parašiau, kad A. Miškinis buvo ištremtas į Sibirą ir, po kelių metų kančios ir vargų, gražintas į Lietuvą, mėgina pataikauti okupantui, kad vėl neištremtų...

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE Authorized DELCO & MOTOROLA DEALER Car radio repaired while you wait. 3159 S. Wallace St. Calumet 5-9833 PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai. Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų. CARR-MOODY LUMBER COMPANY 3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272 STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAL.

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS IS TOLI IR ARTI (Nauji dideli t-keal - Kraujausi kraustymo bankai) Tegu melu patyrimas - Pigus ir sėdiningas palarmavimas. JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. Ubbbrook 5-9209

SIUNTINYS ŠEIMAI \$99 6 yrdai vilnonės medžiagos vyr. ir mot. paltui, 3 1/2 yardo viln. medž. siūtui, 5 y. viln. crepo 2 suknelėm, 3 viln. ir 7 rayon skarelės. Užsakykite laišku ar asmeniškai per pirmąją lietuvišką įstaigą siunčiančią Jūsų atneštus daiktus iš JAV į Lietuvą. Čia užsakomi akordeonai, siuvas masinos, vaistai, maistas ir gaunamos įvairios prekės vietoje. Kviečiame atsilaikyti.

PATRIA GIFT PARCEL CO. 3741 W. 26th St. Chicago 23, Ill. CR 7-2123 Nuo 7-6 val.; pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9-8 val.

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

tvarstytos žaizdos. Bet ligoninė buvo perpildyta, kaip visuomet panašios didmiesčių ligoninės. Kambary šerno lovai vietos nebuvo. Jis buvo pagaldytas ligoninės koridoriuje, ties langu.

Policijoje patyrus, kur šernas yra, buvo imtasi priemonių ligonį perkelti į geresnę ligoninę. Iš Oak Forest ligoninės šernas buvo perkeltas į Illinois General Hospital. Ten jis gavo gerą vietą ir geresnę priežiūrą. Ligonį prižiūrėjo du lietuviai gydytojai: Dr. J. Karalius ir Dr. S. Naikelis.

Pradžioje atrodė, kad ligonis galės pasitaisyti, jis gerėjo, bet rugpiūčio 4 dieną jis smarkiai nusilpo. Viršuje minėti gydytojai tarėsi, kas daryti. Padėjo ligonį į deguonies palapinę, bet ir tatai mažai tepagelbėjo. Jie sukviėtė artimuosius šerno draugus pasikalbėjimui, bet ligonis jau mažai tekalbėjo. Ligoninė atvyko K. P. Gugis, Antanas Lalis ir Alfonse Zwick šeimos nariai, pas kuriuos šernas ilgus metus gyveno.

Tai buvo paskutinis pasikalbėjimas ir pasimatymas su Šernu. Šeštadienį, 1922 m. rugpiūčio 5 dienos naktį, Juozas Adomaitis — L. Šernas, o platiesiems sluoksniais žinomas Dėdė Šernas — mirė Illinois General ligoninėje nuo plaučių uždegimo. Pažino jis daug dvasiškių, mirė jis be kunigo ir buvo palaidotas be bažnyčios.

Dėdė Šernas buvo pašarvotas Bridgeporte, pas P. Petraitienę, kuri turėjo didelį namą 3237 Auburn Avenue, dabartinėje Lituanica Ave. Jis buvo pašarvotas priešakyje esančiame dideliame kambaryje, pro kurį praėjo beveik visa lietuviškoji Chicaga, nes visi gailėjosi lietuviams daug davusio Dėdės Šerno. Pas ką yra užsilikę to meto laikraščių komplektai, tai apie Šerną ras apščiui medžiagos.

Trečiadienį, rugpiūčio 9 d., įvyko šerno laidotuvės. Ties Petraitienės namu prisirinko tokia didelė minia, jog užtvindė ne tik šaligatvius, bet ir pačią gatvę. Uždarytas šerno karstas buvo išneštas laukan ir pastatytas ant šaligatvyje specialiai paruoštos vietos, o atsisveikinimo kalbą pasakė Dr. P. Grigaitis. Daugelis verkė...

Iš Petraitienės namų daugiau 120 mašinų nulydėjo šerną į Lietuvių Tautines Kapines. Ten jau laukė didokas žmonių būrys. Apskaičiuojama, kad kapinėse buvo daugiau negu tūkstantis šerno draugų. Savo sklypo Dėdė

Šernas neturėjo. Jis palaidotas F. Bagočiaus sklype.

Prie kapo kalbas pasakė poetas Kleofas Jurgelionis, specialiai į laidotuves atvykęs tuometinis SLA prezidentas St. Gegužis, šiandien Chicago sanatorijoje gulintis adv. Kazys Gugis ir jau miręs adv. F. Bračiulis. Įdomu, kad tas pats Jurgelionis, kuris dabar yra pakeitęs savo nuomonę apie Dėdę Šerną, prie kapo pasakė pačią gražiausią kalbą, nusilenkdamas šernui, kaip savo mokytojui.

(Bus daugiau)

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

DARBO KAINA YRA TOKIA:

\$3.00 metams, \$2.00 studentams, paskiras numeris \$1.00

New from Simmons!
Buttonless Tuftless
**QUILTED
BEAUTYREST**

Another great "first", famous independent coil Beautyrest construction plus the added comfort of this new, smooth, quilted sleeping surface.

and still only **\$79⁵⁰** twin or full size

Here's the smoothest sleeping surface ever and it's Beautyrest through and through. Under the gay quilted cover is Beautyrest independent coil construction . . . separate springs that push up under you, providing the buoyant firmness that's kind to your back. And in actual tests Beautyrest lasts 3 times longer than ordinary connected coil mattresses. So come in today, see and try new quilted Beautyrest. Available in choice of firmness, super size models too.

help your
HEART FUND
help your HEART

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, APRIL 23, 1960

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street
Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

PRANYS ALŠENAS

LITERATŪROS ŠVENTĖ HAMILTONE

Nors kalendoriškai jau trečia savaitė skaitėsi pavasariška, tačiau balandžio 10 d. popietę, kai su p. p. J. ir V. Kralikais, jų mašina, išriodė į Toronto Hamiltono link, dar pūtė žvėrus, gana žemiškas, vėjas.

Pravažiuojant pro puikų Toronto High Parką, nors apgaulingai šviečiančios saulės išviliotų žmonių Parke matėsi gana daug, tačiau laukė dar buvo šaltoka. Mums stabterėjus ties Parko kavine, matėme, pro šalį praslinko, į apikakles galvas išitraukę ir mūsiškiai ankstyvieji "vasarotojai": Viktoras ir Dr. Aldona Užupiai, Dr. A. ir Ponia Šapokai ir A. Saulis. Ir jie, matyt, buvo išėję į Parką pavasario pasitikti, kurio, deja, dar nematyt...

Dangus, tiesa, buvo labai gražus, kuokštuotais debesėliais nusagstytas, tarytum laukias gabaus menininko teptuko, įamžinant jį drobėn. Vėl, deja, prie dangaus grožio — dar nieko gražaus žemėje — gamtoje nebuvo... Juk vientik gražiai debesuoto dangaus — ir geriausio menininko teptukui — dar neužtenka...

Patraukliam peizažui sukurti — reikia atgijusios, sužaliavusios ar, pagaliau, visiškai mirusios, sniegu nubarstytos, gamtos. Gi čia aprašomuojų metu — gamta dar buvo pati monotoniškiausia, pati pilkiausia. Nors sniego aplinkui nebebuvo, tačiau medžiai, nė jokia kita augmenija — mažiausių gyvybės žymių dar nerodė. Visur buvo juoda arba — pilka...

Nežiūrint čia aprašytos aplinkumos reginio, mūsų širdyse viešpatavo visiškai pavasariška nuotaika. Mat, vykome į keliasdešimt mylių atitolusį nuo Toronto Hamiltono miestą, kur turėjo įvykti didelė, mums, lietuviams, gal dar reikšmingesnė už pavasarį, literatūros šventė.

J. Kralikauskas su Ponia tenai vyko kaip Lietuvių Rašytojų Draugijos V — bos įgaliotas atstovas ir jūrų komisijos narys, o aš — kaip laikraštiniškas.

Tą dieną Hamiltone, pagal Maironio kūrybos motto, turėjo įvykti jungtinė knygos ir lyros šventė — Rašytojų Draugijos skirtos jūrų komisijos parinktą laureatui, poetui Vladui Šlaitui, premijos (500 dolerių) įteikimas ir, ta proga, muzikinis koncertas, kuriame dalyvavo Toronto lietuvių mišrus choras "Varpas" ir kvartetas, vadovaujami muz. St. Gailevičiaus, o taip pat solistė J. Sriubiškienė.

Po geros valandos kelio, mūsų mašina sustojo Hamiltone, Bold Str. ties 133-čiuoju numeriu. Tai Skripkutės, KLB Hamiltono Apylinkės V — bos p — kės pamai, kur ji gyvena su senute motina ir seserimi.

Neiškenčiu nepridūręs, jog tai labai energingos, kartu —

begaliniai nuoširdžios moteriško pasaulio atstovės: dvi sesutės ir žilaplaukė motina. Jos gyvena jaukiame, gražiai įrengtam, puikiais baldais apstatytam savam name (už kurį, beje, apie vidurvasarį jau sumokėsiančios paskutinįją "morgičių" ratą). Nebereikalo, mat, hamiltoniečiai lietuviai palei G. Skripkutei (kaip, berods, p. Varanavičius ją "pravardžiuoja" — Smukutei) ir Bendruomenės valdybos pirmininkės pareigas patikėjo.

Įėję vidun, labai netikėtai, radome ir dar vieną, gana tolimą, svečių, tai kitą jūrų komisijos narį, "Nepr. Lietuvos" redaktorių, J. Kardelį, kuris, K — jos pirm. Dr. H. Nagio įgaliotas, turėjo priimti iš Hamiltono Bendruomenės v — bos VI — tosios Lietuvių Dienos Kanadoje Komiteto paskirtą literatūrinę premiją, sumoje 500 dol. ir persiųsti ją laureatui, poetui Vladui Šlaitui, gyv. Anglijoje, kuris, dėl tolumo kelio, įteikimo šventėje dalyvauti negalėjo.

Sventės eiga

Premijos įteikimo iškilmės ir koncertas įvyko Hamiltono Lietuvių Namuose. Atidaromąjį žodį tarė Bendruomenės Apyl. v — bos pirm. G. Skripkutė, pabrėždama, jog kiekviena nauja lietuviškoji knyga išėjimo — yra begaliniai didelis ir svarbus veiksnys, nes ji — nedilstama lietuviybės paminklo dalis. Be to, esą, knyga skaitytojų viską duoda, nieko iš jo neprašydama, tik valandėlės laiko ir neužmiršimo. Knyga — esąs išminties šaltinis, o lietuviams — dar daugiau — ir lietuviybės dvasios palaikytoja. Todėl mūsų tautiečių ji turinti būti labai gerbiama.

Redaktoriaus J. Kardelio kalba

Po pirmininkės atidaromojo žodžio, buvo paprašytas į sceną "N. Lietuvos" redaktorius J. Kardelis, kuris hamiltoniečius lietuvius pirmiausia pasveikino KLB Krašto Tarybos, Montrealio Organizacijų Seimelio ir "N. L." vardu. Toliau jis kalbėjo kaip Lietuvių Rašytojų Draugijos jūrų komisijos narys ir įgaliotas tos komisijos atstovas. Jis užakcentavo didelę Hamiltono Liet. B — nės v — bos ir visos kolonijos veikimo reikšmę lietuviškajai visuomenei Kanadoje, padėkodamas hamiltoniečiams už paskirtą literatūrinę premiją, kurią laimėjo poetas V. Šlaitas.

Kalbėtojo žodžiais tariant, grožio esančios penkios šakos, o literatūrinė to grožio šaka — esanti jų karalaitė. Ypač poezija — esanti tokio apibudavimo verta, kuri ir tapo šia hamiltoniečių premija apvainikuota.

Po to p. Kardelis perskaitė

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, APRIL 23, 1960

Lietuvių Rašytojų Draugijos V — bos sudarytos jūrų komisijos, susidedančios iš (pirmininkaujančio) Dr. H. Nagio, Dr. J. Žmuidzino, J. Kardelio, V. Tamulaičio ir J. Kralikausko aktą, kurio VI — tosios Liet. Dienos Kanadoje Komiteto parūpintoji literatūros premija, sumoje 500 dol., visais balsais paskirta poetui Vladui Šlaitui, gyv. Anglijoje, už jo eilėraščių rinkinį "Ant saulėgrąžos vamzdžio".

Paskyrimo motyvas, atžymėtas akte, skamba šitaip: "... eilėraščių rinkinyje poetas grakščiai, subtiliu ir paprastu žodžiu, išsako kūrėjo žmogiškąją būtį".

Perskaitęs Komisijos aktą, p. Kardelis dar minutėlę stabterėjo ties poeto kūryba, netgi, nežiūrint ir to, kad programoj buvo numatyta atskira vietelė, kur deklamatorė, L. Verbickaitė, turėjo įsiterpti su premijuotos kūrybos skaitymu, jis irgi perskaitė V. Šlaito eilėraščių iš premijuotos knygos, pavadintą "Be saulės".

Ir, pasakyčiau, ligi tol buvo viskas sklandu, gera ir miela. Deja, kiek vėliau, kada p. Kardelis pradėjo auditorijai smulkiai dėstyti jūrų komisijos posėdžiavimo smulkmenas, ypač tokias, kurios lieti nepremijuotuosius autorius ir jų kūrinius ir kurios turėjo visam laikui pasilikti jūrų komisijos sąvybinę paslaptį, pasakyčiau, pasidarė jau nebe gerai...

Kadangi buvo tai išdėstyta ne kam nors paskirai, bet visai literatūrinės šventės auditorijai, čia atpasakojamoji forma perduosiu jo pareiškimą, nedėdamas nuo savęs jokių komentarų. Juos tegul pasidaro patys skaitytojai.

Esą, Lietuvių Rašytojų D — jos V — ba, kuriai pirmininkauja J. Tysliava, sekretoriauja — P. Jurkus ir nariai: Zobarskas, Grigaitytė ir Landsbergis jūrų komisijai buvo nurodžiusi kaip 1959 m. atspausdintas 11 grožinės literatūros knygų (Pridurtina, kad tais metais jų buvo atspausdinta 12, tačiau, kadangi J. Švaisto "Jo sužadėtinė" buvo "Draugo" premijuota, tad ji iš anksto atpuolė — Pr. Al.) Štai, tos 11 knygų: P. Naujokaičio "Upeliai negrijta į kalnus" ir "Šviesos mergaitė", A. Giedriaus "Lukšijai" ir "Pasakėčios", St. Būdavo "Rūsti siena", V. Šlaito "Ant saulėgrąžos vamzdžio", A. Mackaus "Jo yra žemė", P. Orientaitės "Tafilė nuo Kražantės", A. Baranauko "Kalvos ir lankos", St. Santvaro "Atdari langai" ir I. Šeinių "Vyskupas ir velnias".

Paskutiniuosius dvi knygas Rašytojų D — jos V — bos, esą, buvusios nurodytos kaip išskirtinos ir nesvarstytiškos, nes St. Santvaro poezijos knyga vieną kartą premijavimo komisijos jau buvusi svarstyta, o a. a. I. Šeinių "Vyskupas ir velnias" — nesvarstytiškas dėl dviejų motyvų: 1) kad Rašytojas jau miręs ir nebegalėtų jausti jam skirtos garbės nei-

(Tęsinys 5-me psl.)

ANDERSON PHOTO
Wedding Portraits
Baby & Child Photos
Family Record Plan Member
Confirmation & Holy Communion
Photos
For appointment call PR 6-1314
7120 S. ASHLAND

VISIT
HELEN'S

Tap & Liquors.
4358 S. Wood.
VI 7-8232.
Open 10:00 A. M.

WE ARE OPEN!

BORUM BOAT SALES
9015 S. Kedzie Ave.

BORUM BOATS — EVINRUDE
MOTORS — TEE NEE TRAILERS
Coast guard approved Accessories,
Skis, Good used boats.
Come in and see our Opening
Special Sales.

LAW DOWN PAYMENT

Open weekdays to 9 —
Sundays to 5.
NEptun 6-0022.

KLEPPER
FOLDING BOATS

for
Roving - Sailing - Motoring
LIGHT, STURDY FRAME
• Precision Made Throughout
• Seaworthy Versatile
• Assembled or Taken Apart in
Minutes.
• Compactly Folded in 3 Carrying
Bags.
• Fits Into Small Car Trunk.
• Unsinkable.
• Built-in Air Tubes.
• Carrying Cap. • Up to 1800 Lbs.
KLEPPER BOATS HAVE CROSSED
THE ATLANTIC TWICE.
KLEPPER BOATS
520 S. Michigan. WE 9-2729

9096 SOUTH DAMEN
AL AND
RADIO
MARVEL
Call Grovehill 6-5852
Come in for demonstration
Transistorized CAR RADIO
BLAUPUNKT
hear
the
superb
FM/AM
the
If you're buying a new car...

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas. Viskas aprausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS
NEMOKAMAI
MEGAFONAI —
TAPE RECORDERS
Išmėginimui namuose.
TV, Radijai, Hi-Fi, Pardavimas
ir tašymas
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

(Tęsinys iš 4-to psl.)

gi ir premijavimo atveju (esą ir Nobelio premijų skyrimo komisija mirusiems premijų skyrimo nebesvarstanti), 2) šiame rinkinyje iš 11 dalykų net 5 paimti iš ankščiau jau išleisti I. Šeiniaus knygų.

Rašančiajam šias eilutes čia norėtusi pridurti: patikimesnis tik antrasis motyvas, o dėl pirmoji — pasakytina: Lietuvai ir lietuviams I. Šeiniaus mirė kaip žmogus, o kaip rašytojas — jis tebe gyvena. Be to, mūsųose toks precedentas jau yra buvęs. J. Saviekiui už jo "Žemė dega" premija buvo paskirta po jo mirties.

Iš likusių 8 knygų, po jų skaitymo ir apsvaistymo, pagaliau, buvę likusios tik trijų autorių knygos, kaip vertingiausios, būtent: A. Baranauskas "Kalvos ir lankos", A. Mackaus "Jo yra žemė" ir V. Šlaito "Ant saulėgražos vamzdžio".

Kodėl anie du autoriai atkrito, p. Kardelis čia irgi išdėsto. Esą, pirmojo (A. Baranauskas) kūryboje dar daugoka žurnalistikos, kuri turi maža ryšio su grožine kūryba. Jo kūrinuose, esą, dar daugoka reportaziškos paišybos. . .

Gi A. Mackus — atkritęs todėl, kad jo poezijoje dar daugoka manieringumo, mažoka apsisprendimo kūryboje, daug blaškymosi, o tikrasis menas — esąs tik ten, kur paprastumas, suprantamumas. Be to, poetas dar tebesąs jaunas ir turįs laiko savo tikrąjį kelią surasti. Šiaip jau — jis esąs gana geras poetas.

O Šlaitas — rastas daugiau apsisprendęs, suradęs aiškų savo kelią į kūrybą, todėl jam ir buvusi paskirta premija.

Po J. Kardelio kalbos, L. Verbickaitė paskaitė V. Šlaito kūrybos du eilėraščiu, kurių tarpe — titulinį kūrinį "Ant saulėgražos vamzdžio".

Rašytojų D-jos V-bos įgaliotinio žodis

Šią pareigą atliko rašyt. J. Kralikauskas. Jis kalbėjo neilgai, bet labai gražiais žodžiais, kruopščiai sudėstytais sakiniais ir sodria mintimi. Pirmiausia padėjo VI-tosios Lietuvos Dienos rengimo Komitetui už premijai pinigų paskyrimą, taip lygiai ir buv. bei dabarinei KLB Hamiltono Apyl. V-bai už kruopščiai ir gražiai surengtą literatūros šventę — koncertą, kur, jo žodžiais tariant, pagal Maironio kūrybos mintį, susiejo bendrumo knyga ir lyra (tai premijuotasis

leidinys ir Toronto daininės pajėgos, muz. St. Gailevičiaus vadovaujamos). Juk amžinos atminties Maironis eilėraščiu: "Paimsim arklą, knygą, lyrą ir eisim Lietuvos keliu". . .

Ten pat kalbėtojas priminė ir pirmąją lietuvišką knygą — Mažvydo Katekizmą "Prasti žodžiai", išleistą prieš 413 metų, kuri, esą, anuomet lietuvius šaukė ir dabar tebešaukia: Imkit mane ir skaitykit". . .

Dar toliau — rašyt. J. Kralikauskas subtiliais žodžiais knygą, ypač gerą poezijos leidinį, palygino laukinės rožės grožiui, kuri šviečianti tarytum žvaigždė ir, esą, tik aklas negali matyti to grožio ir kurčias — girdėli poezijos skambesio. Jis prašė lietuvius niekad, o niekad neužmiršti knygų, neštis jas į namus ir neleisti pelėti sandėliuose

Koncertas

Jame programą atliko Toronto dainos meninės pajėgos, vadovaujamos muz. St. Gailevičiaus, tai: mišrus choras "Varpas", vyrų kvartetas (paskirai pasirodė iš kvarteto solistai: V. Bigauskas ir H. Rožaitis) ir sol. J. Sriubiškienė.

Choras "Varpas", su didele impresija ir imponantiškumu padainavo E. Gailevičiaus, K. Kavecko, K. V. Banaičio ir Ed. Grieg kūrinis. Publikai labai karštai ir entuziastingai plojant, pabaigai choras turėjo duoti "priedo" Zdanavičiaus "Siūbau, lingau" kompoziciją.

Vyrų kvartetas, per du pasirodymus, puikiai išpildė J. Švedo, St. Šimkaus, A. Kačanauskas, Fr. Schubert, G. Bizet ir R. Rodgers kompozicijas.

Solistė J. Sriubiškienė — taipogi per du pasirodymus imponuojančiai interpretavo ir perdavė St. Gailevičiaus, A. Kačanauskas ir G. Puccini muzikinę kūrybą.

Sol. H. Rožaitį girdėjome subtiliai padainuojant St. Šimkaus ir Fr. Schubert, o sol. V. Bigauską — J. Gruodžio ir G. Verdi kompozicijas.

Šie abu solistai atskirai pasirodė, išjungdami savo gražiai skambančius balsus iš kvarteto, kuris ypatingai gražiai pasirodė toj pačioj scenoj kiek ankščiau.

Solistams ir kvartetui akomponavo ir chorui dirigavo muz. St. Gailevičius, o chorui akomponavo (kai kuriems dalykams) — pianistė D. Skrinskaitė.

Po programos choro dirigentas St. Gailevičius ir sol. J. Sriubiškienė buvo apdovantoti gėlėmis, o visi programos išpildytojai — gražiais Bendruomenės pirmininkės G. Skripkutės padėkos žodžiais.

Po to programos dalyviai priėmė, p-lės Skripkutės namuose, buvo puikiai pavaišinti, o vaišinamieji — atsikodami šeiminki — sugiedojo "Ilgiausių metų".

PIRKITE JAV TAUPYMO BONŲ

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina	\$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina	\$6.00
K. BIELINIO, PENKTIETI METAI, 592 psl. — kaina	\$6.00

Knygos kietai irištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

NAUJAUSIOJI MAŠINA PLOKŠTELĖMS

Moderniškiausioji 3 greičių mašina įvairios rūšies visų dydžių plokštėms groti

Be perdegamų lempučių

Svelnaus garso AM ir trumpų bangų radijas

Viskas tekainuoja tiktai \$99.95

Duodame 50% nuolaidą už krautuvėį buvusias šias pavyzdines prekes:

3 vienetų Sectional sofa

2 vienetų Parlor setas

5 vienetų Dinette setas

3 vienetų miegamojo setas.

Didžiausias pasirinkimas įvairiausių rakandų

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road. Tel.: SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketv. 9-9 val., kitomis dienomis 9-6, sekm. 11-5.

PURE - DELITE JUICE CO.
Aukščiausios rūšies vaisių sultys.
Kasdien šviežiai pagaminamos ir išvežiojamos į namus. Reguliarus pristatymas kasdien. Skambinkite mums — mes garantuojame būsite patenkinti.
5231 So. Ashland Ave. GR 6-9176.

NADINE'S BEAUTY SHOP
1751 W. 18th St.
Specializing in Permanents
Tinting — Bleaching — Hair Styling
— Cutting — Scalp treatments etc.
Expert operators — for Appointment.
Call HAymarket 1-0729.

**LORD JEWELERS
DIAMOND DEALERS**
• Imports
• Repair svse.
• Nat'l adv. brands
DIAMOND LIGHT SCOPE
Phone inquiries receive prompt attention
6251 S. Kedzie — WA 5-4010

W. G. GODFREY
Heating contractor
Hot water
heating system installed
Residential — Commercial —
Industrial — City — Suburban
PRespect 6-5300.
8116 S. WESTERN AVE.

GALIMA GAUTI SALE
• vestuvėms,
• banketams,
• pobūviam ir t. t.
VI 7-9641
3000 S. Trumbull Ave.

**CALUMET AUTOMATIC
TRANSMISSION**
1234 - 150th St. Hammond, Ind.
Automatinės transmisijos įvairių modelių ir rūšių mašinoms — garantuojamos
Veltui apskaičiavimai.
Skambinkite WEStmore 1-5232

Siuntiniai į Lietuvą

Patarnavimas nuo \$5 iki \$9.50.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Valdejas P. NEDZINSKAS

UŽ 1-NO KAINĄ GAUSITE 3-RIS

Aukščiausios rūšies dažai rūšiui.

Plastinis mišinys, gumos pagrindas, atsparūs vandeniui ir ugniai. Insuliuoja, tinka dažyti cementui, plytomis, vidaus medžiui, tinkui. Populiarios spalvos ir balta. Reguliari kaina \$6.85 galionas. Dabar 3 galionai už \$6.85.

Balti dažai

Naujos atsargos aukščiausios rūšies. Geros kokybės gamybiniai likučiai. Zemos kainos, daugiau ne 3 doleriai už galioną.

Aukščiausios rūšies vidaus ir išoriniams dažymams. Grynas ir brangus titanių baltai ir patvariai spalvai. Balti ir švesiai pilki.

Tik \$1.95 galionas, po 5-is.

Visiems žinomos rūšies dažai

Seni — Gloss — alyvos pagrindas. Priedai neblizgantieji porčiams, grindims. Emalis paviršium ir balti dažai namas iš lauko.

Reguliari kaina \$4.69 už galioną.

Dabar tik \$2.89 galionas.

Daug kitų bargenų mūsų reguliariam sandėly, pertekliai, baigiamos parduoti rūšys, apgadintos skardinės, pasenusios spalvos ir t. t. Nuo 20% iki 75% nuolaidos.

FACTORY SERVICE STORE

3065 N. Rockwell

Mašiną pasistatykite mūsų parking lote.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONŲ

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 WEST 71st ST.

TEL.: GROvehill 6-2345-6

Tai nauja Petkų — tėvo ir sūnaus — koplyčia, turinti visus moderniškus patogumus. 3 erdvios salės. Patogus privažiavimas. Šalia sklypas automobiliams pastatyti.

M Ū S Ū Ž I N G S N I A I

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI

NR. 11 (88)

ANTRIEJI "METMENYS"

*Nebėra nieko svetimo —
Ir niekad dar nebuvo manyje
tokia gaji, tokia saugi gimtoji žemė,
Liūnė Sutema*

— Šioji generacija geriau už bet kurią kitą pajuto, nes patyrė, kad nėra nieko baisiausio žmogaus gyvenime, kaip neturėti žemės, kurią visais atžvilgiais galėtum pavadinti sava. Šios beiluzinės generacijos viltis tėra viena: generacinė įtampa, gimiantis kūrybinė įtampa, privalėsianti tąją generaciją įviliuoti ir įlaikinti.

Algimantas Mackus

— Man kartais lietuvių išiečių grupė, kur nors Brooklyne, yra daug liūdnesnis ir tragiškesnis vaizdas negu koncentracijos stovyklos vaizdas. Tie, kurie po Chruščiovo kalbos grįžo namo, iš koncentracijos stovyklų ir priverčiamųjų darbų, tie dabar sudaro tą geležinį nugarkaulį, kurio jokie gąsdinimai ir jokios nelaisvės nei priespaudos jau nebegąsdina... Tačiau aš negaliu įsivaizduoti, kokios jėgos ir kokios koncentracijos stovyklos išvalytų ir išbudintų lietuvius, kuriuos aš matau Amerikoje.

Jonas Mekas

Ištraukėme, pirmajam susipažinimui, po vieną kitą minčių iš antrojo jaunosios kartos kultūros žurnalo *Metmenų* numerio pirmųjų puslapių. Šis numeris tačiau yra tiek padidėjęs, kad jau nebeįmanoma, kaip pirmojo numerio pasirodymo proga, ištraukti po citatą iš kiekvieno straipsnio.

Tegalime tik užsiminti, kad jame *Vladas Krivickas* nagrinėja tautiško vystymąsi Vakarų Europoje, atskirdamas totalistinius šios ideologijos elementus nuo jos liberalinių — humanistinių pradų. *Jeronimas Civenas, Vincas Trumpa, Vincas Rastenis, prof. Algirdas Julius Greimas, gen. Teodoras Daukantas, Dr. Vytautas Vardys, Dr. Jurgis Gimbutas, Dr. Vanda Srugienė, Karolis Drunga, prof. Juozas Kaminskas, kan. Mykolas Vaitkus, Dr. Jonas Paplėnas, Vytautas Vaitiekūnas, prof. Vladas Jakubėnas ir arch. Jonas Mulokas* įvairiais atžvilgiais, su kritišku atvirumu, atskleidžia ūkinį, bendruomeninį, politinį ir kultūrinį Nepriklausomos Lietuvos veidą, koks jis yra išlikęs sąžiningai apie Nepriklausomą Lietuvą galvojančiųjų prisiminime. *Vytautas Kavolis* pristato socialpsichologinių samprotavimų nušviesti "Lietuvių, komunizmo ir tautinio charakterio" klausimui, aiškindamasis, kodėl 1920 m. lietuviai davė dvidešimt procentų Amerikos komunistų partijos narių, kai sovietuose iki šiandien neužpildė savo "natūraliosios" proporcijos komunistų partijos eilėse. Atsakymo ieškoma, analizuojant lietuvių tautinio charakterio ir kultūros savybes, nes ekonominio determinizmo, pasirodo, nepakanka.

Be *Liūnės Sutemos*, eilių *Metmenyse* dar rašo *Antanas Skėma* ("Palikite savo nudėvėtus apsiaustus ant Šatrijos kalno..."), *Leonas Svėdas* ("Jo stingstantiems žvilgsniams ir rankoms nei savęs nei mūsų jau nepakanka...") ir *Antanas Gustaitis* ("Tada Perkūnas, išliejęs sunkią..."). *Kazys Kęstutis Almenas* "Geltono biūiko" novelėje nužymi vienos pretenzijos žlugimo žingsnius. *Rimvydas Silbajoris* studijuoja Antano Skėmos prozinę ir dramatinę kūrybą, prieidamas kai ką gal nustebinančios išvados, kad "Skėma yra didelis optimistas, nes tiki ankščiausias žmogaus savybes — jo veržimasi į laisvę ir jo veržimasi į meilę." Jo apžvalgų skyriuje dar peržvelgiamos religinių ir organinių pergyvenimų temos Algimanto Mackaus poezijoje.

Apžvalgų skyriuje dar rašo *Karolis Drunga* apie idėjos gimimą antisovietinėje rezistencijoje, *Julius Smulkštys* apie Amerikos rinkimų problemas, *Dr. Marija Gimbutienė* apie naujus aliudengimus jotvingių žemėje, *Dr. Jurgis Gimbutas* apie naujus vėjus pavergtosios Lietuvos architektūroje. Diskutuojama eilė aktualių mūsų visuomenės klausimų, o *Sigitas Leimonas, Vanda Gegevičiūtė, Tomas Remeikis ir Gytis Danila* atskleidžia kai kuriuos "Akademinio jaunimo mentaliteto" bruožus, pasireiškiančius svarbiausiose akademinėse organizacijose. Spausdinamos *Vytauto Donielos* ir *Remigijaus Gaskos* daktarinių disertacijų santraukos.

Antrieji "Metmenys" iliustruoti *Albino Elskaus, Ritos Kavolienės, Jurgio Saupkaus, Vytauto O. Virkau ir Lijolės Židonytės* dailės darbais bei *Birutės Vaitkūnaitės* išraiškos šokių nuotraukomis, ir bent kai kuriuose puslapiuose sudaro dailės,

o ne apskritai intelektualinės kultūros žurnalo įspūdį.

"Metmenų žmonės yra pirmiausia ieškantieji ir tik pasakui, gal būt, apaštalaujantieji," — rašo užbaigiamuose puslapiuose redakcija. Antrajame, 192 puslapių pasiekusiame, *Metmenų* numeryje redakcijos yra tikrai nemaža sūieškota gyvosios minties, t. y. "galvojimo, kuris eina iš autentiško žmogaus susidūrimo su savo buities problemomis ir apie kurį gali kauptis, kristalizuoti save, išiforminti jo gyvenimas." Antrieji *Metmenys*, papuošti čekagiečiams operos mėgėjams ypač gerai pažįstamo dail. Vytauto O. Virkau viršeliu, išeina į žmones.

Numerio kaina — 1.50 dol., keturių numerių prenumerata — 4 dol. Administracijos adresas: R. Vaitys, 926 Hinman Ave., Evanston, Ill.

Čikagiečiai su naujaisiais *Metmenimis* ir jų žmonėmis turės progos tiesioginiai susipažinti antrojo numerio krikštynų vakare, įvykstančiame balandžio 29 d., penktadienį, 7:30 val. vakare, Balio Pakšto salėje, 38 gatvė ir California Ave. Vakaro programoje: *Liūnė Sutema* skaitys naujų eilių, dail. *Adolfas Vateška* kalbės apie "Generacijas lietuvių dailėje," ir sociologas *Vytautas Kavolis* — apie "Lietuvių intelektualines generacijas." Diskusijų paskatinimui bus kavos ir studentiško pyragaičių. Kas skaito rašo — kviečiami atsilankyti.

DARBAI IR ŽYGLAI

Studijų dienas rengia rytių pakraščių santariečiai, ar tik ne patys pirmieji šiais metais išvažiuodami gamton, balandžio 30 — gegužės 1 dieną pp. Česnos ir Mildažio viloje, Beverly Shores. Intelektualinėje programoje jau yra sutikę dalyvauti *dr. Edvardas Kaminskas, Liūtas Mockūnas, Rūta Čeputyte* ir kt. O bus jos ir ne vien intelektualinės, bet lygiai šviesios! Dalyvaujantieji suvažiuoti prašomi balandžio 30 d., šeštadienį, 11 val. ryto. Dėl transportacijos prašoma kreiptis į Čikagos skyriaus valdybos narius.

Gegužės 28-29 dd. toje pačioje vietoje įvyks šviesos ir Santaros filisterių suvažiuotai.

New Yorko Sviesa, drauge su Santaros filisteriais, balandžio 10 d. išklaušė *dr. V. Vynganto* "Konformizmą Amerikoje." *Leonas Sabaliūnas* pririnktas penktuoju į skyriaus valdybą.

"Studentų gyvenimo" (Vienybėje) vėliausiam numeryje L. M. Tautgirdas, iškritikavęs tautininkus dėl "kūrybinės impotencijos," liaudininkus dėl "principingos abstinencijos" ir "nūsocialistėjusius socialistus," kviečia "nenuorammas vienyti" ir išveda: "Viršminėtas vakarų liberalinės ir socialistinės minties supanašėjimas gali pasidaryti nenuorammas socialistų ir liberalų naująs išieities taškas ieškojimui to, kas įprasmintų 'gyvybės, turtų ir šventos garbės' au-

ka... Tiek vienus, tiek kitus jungia ne tikslai ir ne keliai, kurių nesurasta, o tas "gilus, desperatiškas, beveik patetiškas pyktis ieškant prasmės turinio." Tai balsas lietuviško radikalizmo, koksai jis šiandien kai kuriuose jaunosios kartos segmentuose vystosi.

Ramojus Vaitys, "Metmenų" administratorius, "Metmenų" žurnalo leidimo fonduose ne tik kitus kalbina, bet ir pats įstojas, įnešdamas 50 dol. duoklę.

Antrojo "Metmenų" numerio techniniame kolektyve darbavosi *Vytautas Ardickas, Klemas Čeputis, Rūta Čeputyte, dr. Edvardas Kaminskas, Rita Kavolienė, Elena Kėželiene, Julius Lintakas, Vaidotas Vaitys, Henrieta Vapštienė ir Danutė Žyggaitė.*

"Mūsų žingsnių" skaitytojai susitinka ateinančių penktadienį, balandžio 29 d., 7:30 val., Balio Pakšto svetainėje, Čikagoje, Antrųjų *Metmenų* krikštynose!

LALIO ZODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žodyno nėra. Nenuomatoma, kad naujas žodynas greitai laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

didžiausias lituanistikos žinynas,
lietuvių kultūros paminklas.

Iš suprojektuotų enciklopedijos tomų dvidešimt jau išspausdinta, kiti rengiami. Redaktoriai visą LE ruošimo darbą pagal atskiras raides pasiskirstė iki galo.

LENGVOS SĄLYGOS: įmokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomą siunčiami iš karto. Likusios sumos mokėjimas išdėstomas užsiskėjusiems priimtinomis dalimis. Vieno tomo kaina J. A. V. \$7.75, visur kitur \$8.00.

Užsakymai siūstini šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija
265 C. STREET, SO. BOSTON 27, MASS.

PASKUBĖKITE -- ATSARGOS RIBOTOS!

JUOZAS PIVORICNAS

POMPA IR "MELAS ŠVENTYKLOJE"

Kai abudu lazdos galai muša.

Viktoras Mariūnas, "Melo šventykloje" autorius, visai bereikalingai prasitaręs, kad nepritinka pačiam autoriui kalbėti apie savo dramą ir kviesti publikos į premjerą, — visgi pasigėrėtinai pukiai atliko savo įprastines kvieslio pareigas. Ir spektaklio eventualaus nepasisekimo kaltę iš anksto dailiai rezervavęs režisoriui, pats kukliai atsisėdo pilkųjų žiūrovų tarpe (žiūr.: Dirva, š. m. kovo 9 d.).

Paprastai kuklumas laikomas dorybe. Tik šiuo atveju netaip jau paprasta atspėti, ką reiškia tasai "Melo šventykloje" autoriaus pasiverlimas eiliniu žiūrovu. Nes V. Mariūną suprasti — ir ypač iš anksto numatyti jo išdaigas — turbūt tik labai retai kam beįmanoma.

Antai praėjusiais metais jis, prieš pradėdamas skaityti paskaitą apie egzistencializmo apraiškas lietuvių literatūroje, klausytojus (liet. studentų suvažiavimo dalyvius) iš anksto perspėjo: jeigu klausytojams atrodysią suprantama, ką jis jiems aiškinsias, tai būsiąs ženklas, kad jie visai jo nesuprantą.

Tas perspėjimas man priminė, kaip kadaise V. Mariūnas, kviesdamas publiką į K. Inčūros "Vinco Kudirkos" vaidinimą, ketino rambiuosius tėviškai paraginti lazda. Anuomet ta lazda lyg ir pokštai atrodė. Bet paskaitos metu jau nebuvo smagu patirti, kad V. Mariūno lazdos abudu galai muša (jeigu nieko nesupranti, tai tikriausiai mulkis esi, kad be reikalo tenai sėdi ir spokasai; o jeigu manai, jog ką nors supranti, tai, anot paskaitininko, iš tikrųjų nieko nesupranti — ir vistiek esi mulkis).

Kai iš paskaitininko išgirdau, kad yra bedievių ir dievotų egzistencialistų, tai ir iškilo įtartini neaiškumai. Ir kai jis pasakė, kad dievotieji savo meditacijų apogėjuje susitinka su Dievu, tai perspėjimo paveiktas pamaniau, jog turbūt reiktų suprasti, kad bedieviai išvysta Dievo veidą, o dievotieji šiaip sau kur tai klaidžioja. Ir vėliau, kai buvo prieita prie lietuvių autorių (paskaitininkas buvo užsimonęs panagrinti A. Škėmos "Žvakidę", A. Landsbergio "Penkis stulpus turgaus aikštėje" ir mums dar nežinoto autoriaus "Melą šventykloje") ir pasakyta, jog Škėma ir Landsbergis nesą krikščioniškieji egzistencialistai, ir katalikiškasis "Darbininkas" apsigavęs, premijuodamas antikrikščionišką "Žvakidę", ir, be to, ir Landsbergis, ir Škėma savo dramose griaučius pasiskolinę iš kažkokio tai Sartre (*), — tuomet, vis nepamiršdamas perspėjimo, bevilkiškai spėlioju, jog tais aiškinimais turbūt bandoma škėmai ir Landsbergiui pasakyti

komplimentą, duodant suprasti, jog trečiosios dramoms nežinomasis autorius nepakankamai dievotas ir veikiausiai kažką iš kažkur nusirašęs. Tik gaila, kad dėl laiko stokos nebuvo nagrinėtas "Melas šventykloje". Klausytojai turėjo tenkintis (ir mišles minti) išgirdę, kad ta drama atstovaujanti jau krikščioniškąjį egzistencializmą. Ir turbūt idant jie neskleistų kokių nors ezičių, paskaitininkas užbaigė kalbą maždaug šiais žodžiais: "Tai dar kartojau: jeigu jūs manote, kad supratote, apie ką čia kalbėjau, ir jeigu jau egzistencializmas atrodo jums bent kiek paaiškėjęs, tai reiškia, kad manęs nesupratote".

Ir dabar skaitytojas turbūt sutiks, kad ne juokai raustis po visokiasias to madingo (ir dar krikščioniškojo) egzistencializmo imantrybes, kurių turėtų būti apstu "Melo šventykloje". Todėl būdamas tikrai eilinis žiūrovas, ir veikalo gelmių ištyrimą palikęs tos srities žinovams, tenkinusi čia paberdamas savo įspūdžių, parsinešty iš premjeros (įvykusios Clevelande, š. m. kovo 12 d.), juos pajvairindamas gal pora V. Mariūno pasisakymų bei savo viena-kita išvada. Nebūčiau išdrįšęs net ir tai padaryti, jeigu nebūčiau pastebėjęs dramoms autoriaus pasiskelbiant eiliniu žiūrovu.

"Odisėjas" su palydovais

Po pretenzingo ir prie visos dramoms nelabai besiderinančio įžanginio paveikslėlio, išvystame prabangų Mr. May butą, kuriame sentimentaliam filosofuojanti Rita Kalnėnienė labai nudžiungta, per radiją išgirdusi, kad jos vyras — partizanas Mykolas Kalnėnas — su kitais dviem kovotojais prasilaužęs į vakarus. Jos sesuo Augustė, kadaise ją sutuokusi su Mr. May, pasisūlo jai iškombinuoti pelningas skyrybas (mat, Mr. May kartais ir prie Augustės lenda). Po skyrybų abidvi sesrys jau ne New Yorke, tačiau vistiek nemažiau ištaigingame bute. Ir čia atvyksta Mykolas, kartą Augustės pašaipiai pavadintas Odisėjum. Priešingai Homero senajam Odisėjui, atkinkojusiam paslapčia, skurdžiuos pavarėlio drabužiuos, Mykolas į savo "Penelopės" saloną įvirsta su palydovais — savo dviem draugais — partizanais. Žinoma, antikinis gudruolis turėjo savo tikslus, o "Melo šventykloje" autorius — irgi savo. Pastarajam gal pasirodė parankiau susitikimo sceną praveisti prie pašalinių liudininkų, idant nereiktų per daug vargintis ieškojimu įvairių subtilių, būtinų seniai besimačiusiems ir daug pergyvenusiems susitinkantiesiems (pra-

*) Paskaitininkas greičiausiai omenyje turėjo prancūzų Sartre, paprastai vadinamą Sartru.

šalaičių stebimiems išsiilgiams leistina pasisveikinti ir persimesti žodžiais per daug nesismulkinant, nelyginant mėgėjams scenoje). Nes šiaipgi tie partizanai autoriaus jiems parūpintas nesudėtingas užduotis suskubty atlikti ir kiek vėliau atvykę.

Na, o iš viso neparodyti susitikimo scenos autoriui gal kaip ir nepatogu. Kaip čia dabar — veikėjai taip ilgai nesimatę. Turi būti atlikta kas nors iškilmingesnė, šventadieniškesnė. Juoba, kad po susitikimo ir prasideda šeimos gyvenimo kasdienybė. Abudu Kalnėnai kankinasi. Rita kamuojasi nepakeldama melo slėgiamos dabarties ir nepajėgdama savo dėmėtos praeities atskleisti Mykolui, kurį jau iš klumpių verčia jo pastebėtasis Ritos pasikeitimas ir kartu baimė ką nors išgirsti apie jos įtartinę praeitį. Partizanas Kleopas Gulbinas, kai, matyti, ja malsibosta filosofuoti, — užsimano grįžti Lietuvon. Dėl to kiek pasidrasuoja ir Mykolas bendras Jurgis Balsys. Bet ir vėl aprimsta. Kas jam, įsimylėjusiam Augustę ir jau susiziedavusiam,

Aplamai be aiškesnio užsiėmimo veikėjai pradeda ištižti ir pailsti. Ir štai, tarsi dangaus atsiųstas, atvyksta šantažistas Steponas Karpinskis. Negavęs iš Ritos pareikalautų tūkstančių, jis prie visų atskleidžia jos paslaptį, kad ji buvusi Mr. May žmona. Bet Augustė tuoj pat dokumentais įrodo, kad tai ji, o ne Riņa, buvusi su Mr. May "sumetrikuota".

Santažinė išdaiga

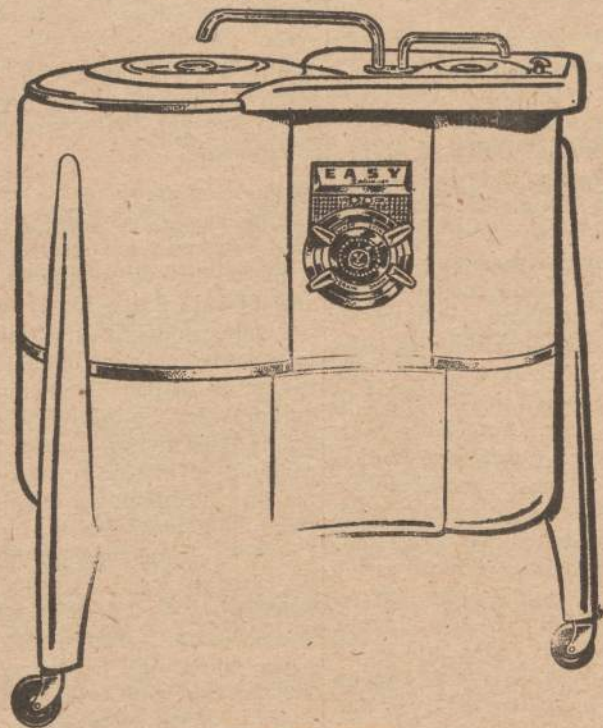
Čia, be abejo, kažkokia painiava: viena sesuo susituokia su Mr. May ir išskirta; tačiau kita žinoma kaip ano buvusioji žmona (net ir Augustė vadino ją Mrs. May). Vertėjo šiais neaiškumais susidomėti šantažistui Karpinskiui. Bet jis lieka kvailiuku, nes dramoms autoriaus buvo į sceną išleistas ne savarankaus personažo veiklai, bet tikrai vienam pokštui iškrėsti. Dramaturgas buvo jam pavedęs atskleisti Ritos paslaptį, idant ta paslaptis tučtuojau būtų savotiškai "sutvarkyta", kad galutinis jos išaiškinimas priklausytų tikrai nuo pačios Ritos.

Tos išdaigos pakanka, idant Jurgis mestų Augustę ir, įpuo-

(Tęsinys 8-oje pusl.)

EASY Spindrier

- automatically WASHES
- automatically RINSES
- automatically SPIN DRIES
- Free \$17⁹⁵ Hoover Iron

MODEL SDK

Exclusive Aluminum Spiralator,
"Figure 8", Washing Action
and Deep Water Jet Spray,
Power Rinsing

Rince and Spin Dry One Load While Another Washes —
Cut Laundry Time in Half

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.
5115-5123 So. Kedzie Ave. P ROspect 6-1790
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Išsėnys iš 7-to pusl.)

lės i desperaciją, pradėję girtuokliauti. O Rita, jau toliau nepanešdama savo vidinės naštos, vieną dieną, kai pas juos parsivorduliuavęs girtutėlis Jurgis, ir Kleopas užėjęs atsiveikinti prieš grįždamas i Lietuvą, niekieno neverčiama ir dar Augustės trukdoma, — išpažįsta Mykolui savo praeities klaidą. Tas, tos jau nebe naujos naujienos pritrenktas, pabėga. Bet Jurgis bematant išsipagirioja ir ne juokais pasižada kietai suimti Augustę ir išvesti ją i kilnesnį gyvenimą. Prie Jurgio šio staigauso išsilblavymo pridėję Ritos pasitikėjimą, kad jos "Mikutis sugrįš", — gausime "Melo šventykloje" pabaigą visiškai "happy" (nelauktą ir trumpą epiloginį paveikslą "praganiau", tad ir nežianu, ką jis turėjo sakyti).

Ateiviai iš "dvasinės Pilnumos šaltinio"

"Melo šventykloje" autorius i P. Balčiūno klausimą, iš kur imti veikėjai, atsako šitaip: "Iš ano Nieko, kuris yra dvasinės Pilnumos šaltinis" (žr.: Draugo a. d., š. m. kovo 5 d.).

Išeitų, kad dramaturgas kuklokai sėmėsi iš tokių nepaprastų šaltinių, jeigu jo dramose veikėjai išėjo vis dėlto gana blankūs, schematiški, be reikiamos gyvybės, be apčiuopiamesnės praeities ir kai kurie — gal net be pakankamo pateisinimo savo atsiradimui. Arba nebent jis, pasisėmęs tiek, kiek jam reikia, tyčia stengėsi veikėjus gaubti paslaptlingumo skraiste.

Apie vyriausiąją heroję Ritą tesužinome tiek, kad ji kažkada studijavo filosofiją, buvo išteklėjusi už Mykolo ir berods dar Vokietijoje Augustės suporuota su storu ir pliku Mr. May. Kaip sesuo ją iweikė — būtų įdomu sužinoti, nes scenoje matome ją vien liquistai besikankinančią dėl "Mikučio" ir savo klaidos. Atrodo, suklysti ir kankintis ji turėjo pagal autoriaus valią, idant po santaržisto apsilankymo alkritis visoms išorinėms priežastims, galėjusioms ją versti aiškintis Mykolui, — atliktų išpažintį visiškai laisvu noru.

Gi Mykolo istorija byloja, kad jis buvo vedęs Ritą ir vėliau partizanavo. Partizanų padarytas jis galbūt tam, kad galėtų mikliau pasprukti pro geležinę uždangą i vakarus; arba — kad iš viso daugiau įgytų žiūrovų simpatijų bei pagarbos. Tačiau jo pasakojamas epizodas apie jam pačiam klaikaus išpūdžio palikusį mongolo nužudymą — nors ir skirtas jo prigimties jautrumui nusakyti — vargiai besudaro pakankamą atramą bei pateisinimą jo perdėtam ir lopiškam susijaudinimui dėl įtartinių neaiškumų žmonos elsenoj.

Jurgio vyriausia paskirtis galbūt ir buvo išimylėti Augustę ir pažadėti išvesti ją i

šviesesnius horizontus. Ar jis pažadą ištesės — dievai ji žino. Nekiek tenugirdome apie jo praeitį. O jo perdėtas plėšymasis, kilęs iš nusivylimo Auguste, verčia mus gerokai paabejoti jo būdo bei pažadų tvirtumu.

Kleopas tai savotiškai blaiavo Ritą ir Mykolą. Pastarąjį jis stengiasi apšviesti gyvu pavyzdžiu, kaip jis pats atleides savo neištikimai žmonai. Apskritai jis nemaža filosofuoja. Bet — ką darys nefilosofavęs. Tam jis juk dar ir mokytojas. Ir šiaip jau veikti nedaug ką beturis po to, kai kartu su Jurgiu atlydėjo Mykolą pas žmoną. Na, dar pavaziavo Amerikos lietuvių kolonijas ir tada jau — namo! nei i Lietuvą. Žinoma, tam žygiui pateisinti autoriaus sugalvotas jau didesnis reikalas — pranešti Lietuvoje pasilikusiems ir tebekovojantiems miškų broliams keisti kovos būdą, mesti ginklus, bandyti išsilaukyti taikantis prie vietos bei laiko sąlygų ir laukiant giedresnės ateities. Na, kažin, ar reikalingas aniems tenai (šiam momentui vaizdumo dėlei pavadinkime juos mulkais) toksai patarimas? O jeigu, ko gero, jie tokio Kleopo nepalaikytų pakankamu autritetu, tai jam ir vėl kelionė — grįžti Amerikon.

Atrodo, kad iš viso Mykolo palydovai galėjo ir nebūti progeležinę uždangą prasiveržę partizanai, bet, pavyzdžiui, dėl džiovos iš Vokietijos emigruoti pavėlavę geri Mykolo draugai, karo įvykių nuo jo atskirti ir vėl likimo su juo suvesti. Pagaliau net nelabai aišku, ar jie iš viso neišvengiamai reikalingi. Nors, žinoma, trims gal kiek linksmiau ir drąsiau.

"Tylos iškabingumas"

Autoriaus tvirčiausiai i žemę atremta buvo Augustė (gal ji net ir nebuvo paimta iš to nežemiškojo šaltinio). Iš dalies gal ir todėl D. Mackialienės vaidyba išėjo labiausiai įtikinanti. Ritos nedėkingas vaidmuo irgi atrodytų neblogoi N. Mažalienės atliktas, jei per daug dėmesio nekreiptume i jos neapvaldytą ir subtilumo stokojančią balsa, kuris šiai rolii gana svarbus. Abu kraštakraujai partizanai (Mykolas — V. Plečkaitis, Jurgis — R. Zorska) truputį pervaidinti, kiek per daug besiplėšą. O Kleopas (I. Gatautis) — per flegmatiškas. Jo žodžių laukti tekdavo su nekantrumu, nepajėgiant nuskratyti išpūdžio, kad štai jis susipainios ir pradės sakinį iš naujo (ką jis ir padarė porą kartų). Santaržisto Karpinskio rolė J. Citulio atliktą neblogoi.

Aplamai žodžių tarime bei sakinių kirėiavime buvo jaučiamas aktorių rūpestingumas, tačiau stokojo lankstumo, gyvumo, tikrumo. Betgi šitas bei kitas panašias interpretacines klaidas galėjo sekti ir taisyti patsai autorius, turėjęs

(Daugiau 9-me pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. iš ryto ir nuo 7 iki 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefon.: Prospect 8-3229
Rezid. telefon.: WAibrook 5-5076

Tel.: Prospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63RD STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REmpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
Inktų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PProspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegėnų Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Šeštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antrad., Ketvirt., Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TRemont 9-5890

Ofiso telefon.: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-3244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63RD STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

Grovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukiete KEdzio 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4144 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet., antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Trečiadieniais uždaryta.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 23, 1960

DR. M. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PProspect 6-1930

Ofiso telefon.: CLIFFside 4-2896
Rez. telefon. WAibrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET
(kampus 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v.
Šeštadieniais nuo 2 iki 6 val. v., išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PProspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telefon.: HEMlock 4-2123
Rezid. telefon.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val.
Trečiadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Proteza, Med. Bandadžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PProspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminauoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto
Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARŪKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

Skaitkite "N-nas"

(Tesinys iš 8-to pusl.)

progos bendradarbiauti su režisoriais bei aktorais (tam jis juk net ir savo pavardę be laiko atskleidęs, nors buvo užsimojęs ją paslapyje išlaikyti nei iki po premjeros; žr.: Dirva, kovo 9 d.). Todėl šiuo atveju negalėtume per daug kaltinti nei rež. P. Mazelio, nei Vaidilos teatro aktorių, kurie, apskritai kalbant, jiems pateiktąją lietuvišką medžiagą pagal savo išgales apdorojo berods visai patenkinamai.

Manyčiau, kad ir tos begalinės pauzės nebuvo režisoriaus išmislas, bet paties autoriaus užgaida. Tai juk turbūt tasai pats, jo pamėgtasis "tylos iškalbingumas", kurį jis pasigardžiuodamas dažnai mini savo straipsniuose.

Sutinku, kad reikiamoje vietoje įterpta tyla gali būti labai aiški. Bet kai pauzė seka maždaug po pauzės, tai tuomet tasai "tylos iškalbingumas" blunka, ir žiūrovas ima pasijusti, lyg būtų vaišinamas tik duona su... duona.

Išpažintis prie liudininkų

Reikia manyti, kad V. Mariūno "Melas šventykloje" nebūs žiūrovų taip triukšmingai sutiktas, kaip A. Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje". Net ir būkam žiūrovui ši drama neturėtų atrodyti ką nors užgaunanči. Įvestieji partizanai apskritai neperstipriausiai pagrįsti, bet turbūt niekas negalės jų pavadinti niekais bei išdavikais. Turėtume patikėti autoriaus teigimu, kad jis nesistengs ką nors mokyti, moralizuoti. Dažnokos užuominos apie kaltės atleidimo bei išpažinties reikalingumą — ir gal net civilinių vedybų pavadinimas "susimetrikavimu" — regis nebūtinai turėtų reikšti autoriaus moralizavimo kėslus. Šitie dalykai galbūt kiek pabrėžti žiūrovui priminti, jog čia turima reikalų jau su *krikščioniškuoju* egzistencializmu.

Rita visai laisva valia atskleisdama Mykolui savo praeities klaidą, patenka jau berods egzistencialistinės filosofijos švieson. Bet visas tas jos laisvės išvedimo manevras taip aiškiai išduoda autoriaus užgaidas, kad žiūrovas net suabejoja jos išsilaisvinimo autentiškumu.

Pagaliau esmėje gi subtilaus prisipažinimo eiga neatrodo nusisekusi. Pašalinių žmonių akivaizdoje (tų pačių "Odisejais" palydovų) ji taip išspręsta, kad Rita beveik praranda tą simpatiškaį galutinio laisvumo bruožą, autorius taip sunkiai ir atkakliai lipdytą. Ji jau atrodo pavergta susižavėjimo savo mokėjimu laisvai išlipti iš melo klampynės, ir pati tiesa bei laisvė jau lyg ir nebūtų jai savaime reikšmingi dalykai. Tad ir nenuostabu, kad ji ne labai tesijaudina, kai Mykolas pabėga. Nes kaipi ji galėtų

prileisti, kad jis nesugrįš, kai ji dabar pati sau toks išpūdingas švityrys. Be to, suprantama, ji ir neprivilegiuota trukdyti jo pabėgimo ir tuo brautis į dramaturgo egzistencialistinius užsimanymus. Mykolas turi pabėgti, kad savo daliai spręstų pats vienas laisvai. Nors žiūrovas nemano, kad jis pabėgęs į dykumą, bet aiškiaregis Kleopas bemaž užgarantuoja jam laisvą apsisprendimą. Pastarasis išpranašauja ir Mykolo sugrįžimą, matyti, autoriui prisibijant, idant žiūrovas nepamatytų, jog pabėgęs ir laisvai spręsdamas savo likimą ko gero gali net nusigalaboti toks geras vyras.

Neiškalbus šnekumas

"Melo šventykloje" stiprybės galbūt privalėtų ieškoti gausiuose, į filosofiją bei poeziją pasinešiuose, posakiuose. Bet kažin, ar jie visuomet laikytini dramatos veikalo tvirtumo pažymiu. Nenumanau, kokios vertės savotiškumu jie atstovavo tikrąją filosofiją bei tikrąją poeziją. Vaidinime juos pagauti kartais gana nelengva, ir aš gal neturiu tam reikiamo imlumo. Mano atmintyje teuzsiliko išsireiškimai, kaip: "Šviesūs jo plaukai — ir šviesios mintys... Norint išeiti iš proto, reikia jo turėti... Kiek kainuoja žmogus Amerikoje"?...

Apskritai būčiau linkęs manyti, kad "Melo šventykloje" problemos įmanomos išspręsti taupiau ir kukliau, nesumažinant veikalo meninės vertės. Juk, pavyzdžiui, daugelį kartų paminėti žodžiai "melas šventykloje" skambėjo veikiau kaip pigi etiketė, o ne kaip rimtų ir jaudinančių veikalo veikėjų vidinių išgyvenimų aidas. Panašiai, kaip ir be reikalo juokais atlikta komanda "ramiai! pasitaisyk!" — neteikė nei rimties, nei sąmojaus.

Prisimenant kai kieno nejuokais darytas užuominas, kad "Melas šventykloje" buvęs tikrai labai rimtas varžovas A. Landsbergio "Penkiems stulpams turgaus aikštėje", lektų pasakyti, kad "Penki stulpai", nors neabejotinai daugiau nukentėję nuo sceninės interpretacijos, paliko geresnį įspūdį ir laikytini žymiai pranašesniu veikalu. Ly-

giai, kiek pamenu, išpūdingesni ir įdomesni buvo A. Škėmos "Vieno ir kitų" ir K. Ostrausko "Kanarėlės" spektakliai, kurie taip pat pilna žodžio prasme trenties laikų kūriniai, ir todėl lygintini su "Melu šventykloje".

Linksmybės prie knygų lentynose

Pernai daug ką papiktino V. Mariūno pareiškimas, kad kada nors grįžę į Lietuvą galbūt negalėsime bibliotekose palikti nė vienos, šiais laikais Lietuvoje išleidžiamos, lietuviškos knygos. Buvo į tai ir spaudoje reaguota, tačiau nesimatė V. Mariūno pasiaiškiant.

Dabar turime pagrindo prileisti, kad kada nors ir "Melo šventykloje" autoriui gali telti susirūpinti-vieta savo veikalams knygų lentynose. Nepamiršę, jo primintų Konkurso Vertinimo Komisijos jam išrašytų atestacijų bei pasigyrimų, ir vildamiesi, kad jis savo pirmąjį dar gerokai pataisys, tikriausiai nesierzintume, jeigu jis savo "Melo šventykloje" išpraustų kur nors, kad ir prie V. Mykolaičio-Putino "Sukilėlių". Tačiau būtų gal ne tiek graudu, kiek linksnia, jeigu jis tą nepretenzyngą romaną bandytų išstumti savuoju dramatos veikalu.

P. S. Jeigu skaitytojui atrodytų, kad mano šiuose išpūdinguose permažai paminėta "Melo šventykloje" teigiamybė, turėčiau paaiškinti, kad neperdaugiausia jų pastebėjau, nors, žinoma, ir nesistengiau jų visų surankioti. Ir lyg tyčia, ir ligšioliniai recenzentai jų nekiek beišvardino. Tačiau galima garantuoti, kad

kas nors atras jų tikrai apšiai, jeigu jau Draugo clevelandiški korespondentas sugebėjo įžiūrėti net ovacijas spektaklio metu ir nepastebėjo dažnokų publikos šaipymųsi ir net nusikvatojimų tokiis momentais, kurie turėjo būti dramatiški ir žiūrovo priimti visai rimta veido išraiška.

TELEVIZIJŲ IŠPARDAVIMAS

21" RCA naujos Consoles su pakautos dirbtuvės dėžėse, kaina \$250. Parduodama už \$119	
21" Philco Console \$69	
21" Zenith Console \$99	
17" RCA \$44	
17" Traveler \$44	
17" Philco \$58	
17" Motorola \$44	
21" General Electric \$68	
21" Sylvania \$62	
24" Admiral \$69	
24" Muntz Console \$87	
Admiral Hi-Fi 4 greičių fonografai \$88	
Mitchell Stereo fonografai \$99	
Zenith Stereo stalo fonografai \$88	
Admiral Hi-Fi stalo fonografai \$39	
ELEKTROS PRIEMONES	
Norge Refrigeratorius, kaip naujas \$89	
Kelvinator Refrigeratorius, kaip naujas \$89	
General Electric Refrigeratorius, naujas \$139	
Wringer Washer Skalbiamoji \$68	
Maytag Skalbiamoji \$98	
Gas Range \$37	
Hoover Vacuum Siurblys \$38	
Ziggaginė siuvamoji \$38.	

BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street

Open Mond. & Thurs. Evenings

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai ištikus, neturėsite jokių nemojonų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

- COLUMBIA INSURANCE COMPANY
- PEARL ASSURANCE COMPANY
- LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
- MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
- MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
- AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
- MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: Chelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI

141 Second Avenue NEW YORK CITY Tel. GRamercy 5-7480	39 Raymond Plaza W. NEWARK, N. J. Tel. MARKET 2-2877	132 Franklin Ave. HARTFORD, CONN. Tel. CHapel 6-4724	900 Literary Road CLEVELAND 13, OHIO Tel. TOWER 1-1461
332 Fillmore Ave. BUFFALO 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	356 West Broadway SO. BOSTON 27, MASS. Tel. AN 8-5040	11339 Jos. Campau DETROIT 12, MICH. Tel. TOWNSEND 9-3980	632 W. Girard Ave. PHILADELPHIA 23, PA. Tel. WALnut 5-8878

Tik vyriausioji istaiga atdara kasdien nuo 9-6; Sekmdieniais nuo 9-4.

3216 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif. Tel. DICKens 2-8232.

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

ATIDAROMA FREIBURGIEČIŲ MENO PARODA

Dalyvauja 11-ka dailininkų

Šį vakarą, bal. 23 d. 7:00 v. Čiurlionio Galerijoje (Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave.) atidaroma vienuolikos lietuvių dailininkų meno paroda. Parodą rengia Korpl. Gintaras jūros skautų organizacija.

Parodoje su savo kūrinių dalyvauja dailininkai yra lanke, kiti baigę, Freiburgo Ecole des Art et Metiers mokyklą: J. Akstinas iš Montreal, Canada, V. Balukienė, Chicago, V. Ignas iš Clevelando, A. Kurauskas iš Cicero, R. Mozoliauskas iš Chicagos, J. Mieliulis iš Chicagos, M. Nasvytis iš Clevelando, J. Šapkus ir Šapkuvienė iš Chicagos, V. Remeika iš Montreal, Canada ir R. Viesulas iš Jamaica, N. Y.

Gražu, kad šie jauni dailininkai kolektyviai pasirodo su savo kūrinių plačiam Chicagos visuomenei ir, nėra abejonės, kad meno mėgėjai, kurie lanko parodas, nepraleis šios gražios progos ir norės pamatyti iš toliau prisiusių ir vietinių menininkų darbus.

Visi jie mūsų visuomenei gerai žinomi iš ankstyvesnių parodų, kiti žinomi plačiai amerikiečių visuomenei ir net užsieniuose — Vakarų Europoje. Dail. grafikas *Romas Viesulas* bene bus daugiausia parodų suruošęs ir dalyvavęs amerikiečių bendrose parodose įvairiuose muziejuose, todėl šia proga pirmas trumpas žodis tenka jam.

R. Viesulas gimęs Lietuvoje 1918 m. Laimėjęs Prancūzų valdžios stipendiją studijavo (be Freiburgo mokyklos) Ecole des Beaux Arts Paryžiuje nuo 1949 iki 1950 metų. Į JAV

atvyko 1951 m. ir spėjo greitai pasiskleisti savo šakotu talentu, daugiausia grafikos srityje. Laimėjo Guggenheimo premiją 1958 m. už kūrybinę grafiką spalvose.

Šioje parodoje matysime dail. Viesulo grafikos kūrinius, jų tarpe "Septynis Kalavijus", kurie tuo pačiu laiku išstatyti kviestinėje reprezentacinėje amerikiečių grafikos parodoje — "American Prints 1950-1960" Yale University Art Gallery (kovo mėn. 24 d. iki gegužio 22 d.). Šis kūriny yra apkeliavęs su American Federation of Art visą Ameriką.

Romo Viesulo kūrinių įsigijo 12 muziejų ir meno kolekcionierių. Gal niekas kitas tiek daug parodų nebuvo surengęs ir jose dalyvavęs Europos ir Balkanų valstybėse, kaip Viesulas.

Jurgis Šapkus, tapytojas ir skulptorius, gimęs Lietuvoje 1928 m. Studijavo Freiburge, Meno Akademijoje Muenchene ir Chicagos Meno Institute. Užsakymai: architektūrinė skulptūra, eskyzai vitražams (slab glass), teatro dekoracijų projektai ir kt. Dar jaunas dailininkas, bet jau spėjęs gražiai užsirekomenduoti. Jis dalyvavo jaunų menininkų parodoje, turėjo vieno asmens parodas Chicagoje, 1959 m., Evanstone, 1960 m., ir buvo surengęs daugiau parodų. 1959 metais buvo surengta jo akvarėlės darbų paroda Stuttgarte, Vokietijoje. Jo kūrinių turi įsigiję kitataučiai ir lietuviai meno kolekcionieriai.

Julia Kiefer-Šapkus gimusi Heidelberge, Vokietijoje 1929 m. Mokėsi Freiburge, Heidelbergo Meno Akademijoje ir Meno Akad. Karlsruhe

PAŽINKIME MENĄ IŠ VIDAUS

I.

Tas, kuris mano, jog surado save — yra kvailys. Kūryba plaukia su aplinkybėmis ir laiku. Kai laikas bėga, mes pereiname iš vienos dienos į kitą, tai ir yra kitimas, — tas laikas, kuris viską keičia. Jeigu stengiesi įsikibti bent už vieno šitų dalykų, žinok, kad savo pastangomis jų įsigyti ir amžinai turėti nėra galima. Reikia susidurti su realybe ir reikia su ja sutikti. Nes kaip tik spėji vieną formulę išspręsti, tuoj atsiranda stagnacija. Ir vėl taip toliau, tu negali pridėti šakos prie medžio kamieno. Ji turi iš kamieno išaugti: turi būti šaknys, iš kurių išauga medis, misdamas žeme.

Mes esame patenkinti savo iliuzijomis arba jų bijome, bet mes lygiai jas turime. Nuo gyvenimo nepabėgame, bet einame su juo kartu, nes laisvė ateina tikrai sutinkant ir primant realybę. Tie, kurie nori savo iliuzijomis gyventi, neįveda iš vietos: tie, kurie jų bijo, eina atgal, o tie, kurie nugali jas — eina pirmyn.

Iš "Zeno dvasios".

Moderniojo meno raida

Bernard Berenson sako: "Kad būtų galima vertinti kultūros vertybes, reikia turėti vertintojus".

Tam, kuris meno problemas yra studijavęs, daug kas aišku, bet yra kitas reikalas, su tais žmonėmis, kuriems meno kultūra yra svetimas dalykas. Vis dėl to menas yra mūsų kultūros dalis, tiesiogiai ar netiesiogiai paliečia daugumą žmonių. Kaip mūsų civilizacija laipsnis po laipsnio kyla į aukštesnį kultūros laipsnį, taip ir menas yra gyvenamojo laiko liudininkas. Modernus menas yra metaforiškas, beveik be turinio. Daugumai žmonių toks menas, atseit, dailė, neįdomi ir nesuprantama. Šių laikų dailininkas daugiau ar mažiau gyvena emocijomis. Jis protestuoja prieš reprezentacinę dailę, kaip savo laiką "atgyvenusią". Pagautam emocijų žmogui New Yorko miestas gali pasirodyti viduramžių miestu. Jis norėtų, kad New Yorko miestą atstatytų toks architektas, kaip Philip Johnson

(Tęsinys 11-me psl.)

he Vok. Dalyvavo daugelyje bendrų parodų ir vieno asmens parodą buvo surengusi Esquire teatro galerijoje Chicagoje.

Vytautas Ignas jau anksčiau Chicagoje debiutavo Čiurlionio Galerijoje. Jo paroda gerai pasisekė ir paliko gražių įspūdžių.

Juozas Akstinas g. 1924 m. Ukmergėje. Dailę studijavo pas dail. V. Vizgirdą ir dail. Adolfą Valešką Freiburge Ecole des Art et Metiers. Šiuo metu gyvena ir dirba Montrealyje, Kanadoje.

Juozas Mieliulis g. Lietuvoje 1919 m. Vidurinius mokslus ėjo Tauragėje, lankė meno mokyklą Freiburge. 1953 m. Decatur, Ill. įsigijo bakalauro laipsnį. 1957 m. įsigijo magistro laipsnį Ill. Institute of Design. Dabar dėsto meno mokykloje. Dailininkas gyvena Chicagoje. Su meno kūrinių yra dalyvavęs keliose

parodose. Mieliulis yra simbolikas ekspresionistas, paskutiniu laiku dirba aliejinėmis priemonėmis. Jo kūrinių pasineša į humanizmą.

Ramojus Mozoliauskas gimė Lietuvoje. Baigė Freiburgo Ecole des Arts et Metiers skulptūros skyrių. Dabar gyvena Chicagoje. Dalyvavo keliose apžvalginėse parodose.

Vanda Balukienė gimusi 1923 met. Papilėje. Baigusi Kauno gimnaziją, lankė Vilniaus Meno Akademiją, tapybos skyrių pas dail. A. Valešką ir V. Vizgirdą. 1949 m. baigė Freiburgo meno mokyklą. JAV dalyvavo keliose meno parodose. Čia josios pirmas pasirodymas lietuvių visuomenei.

Mindaugas Nasvytis gimęs 1929 m. Kaune. Tapybą studijavo Freiburge, Clevelande Meno Institute ir Ohio valstybės universitete. Gyvena Clevelande.

Vytautas Remeika gimęs Radviliškyje 1930 m., bene jauniausias dailininkas šioje grupėje. 1947 m. įstojo į Taidomosios Dailės Institutą Freiburge į paišybos klasę. Mokėsi pas V. Kasiulį, Jonyną, Krivicką. Keramiką studijavo Marčiulionienės ir Bakio studijoje. 1950 m. atvyko į Montrealį, Kanadą. Nuo 1952 iki 1957 metų tęsia studijas. Dalyvavo lietuvių ir Montrealio miesto apžvalginėse parodose.

Apie kitus kita proga.

Paroda Čiurlionio Galerijoje tęsis visą savaitę. Sekmadienį paroda bus atidaryta nuo pietų iki 9 v. vakaro.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, APRIL 23, 1960

JURGIS ŠAPKUS

"Dispute"

MENO ŽINIOS

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

Pažinkime meną iš vidaus

arba Mies Van der Rohe iš stiklo, tikrai moderniu stiliumi. Aišku, kad būtų gražu ir šviežia. O garsusis architektas F. I. Wright (mirus 1959 m.) ne labai entuziastiškas apie stilingąją moderniąją architektūrą, nors jis pats buvo naujosios architektūros stilių pravedėjas. Tas pats B. Berensonas sako:

“Meniška kūryba, atmetus sensacijas ir kai kurias tendencijas, sminga į mūsų organizmo gilumą per daiktų santykį, per reprezentaciją. Modernioji dailė veikia priešingai — kovoja dėl savo egzistencijos — dėl pripažinimo.”

Sklandina demokratijos laisve naudodamies turėtume tikrai džiaugtis mes dailininkai, esame laisviausi žmonės, bet už savo laisvę mokame brangia kaina, sako A. Gottlieb dėl to, kad mes visuomenės neapykantą atkreipėme į save. Jis turi galvoje tą faktą, kad dailininkai (nevisi) nepataikauja visuomenės skonui ir iš dailės negali pragyventi, o iš principo gina savo teises kurti, taip kaip nori. Jų pastangas aukštai idėjai reikia vertinti. Kaip jie kuria, — jų dalykas, nors ir žino, kad į Parnasą eina ne visi kartu. Kai dailininkas kūrta sau, bet ne užsakytoji, tai jo negali niekas bausti, kaip buvo pasielgta su Paolo Caliari (vad. Veronese) Italijoje už nutapytą Vakariene Levi namuose paveikslą, kuriame buvo pora vokiškais drabužiais karėvių. Jam šv. Tribunolas išklė bylą. Pavergtuose kraštuose ir šiandien yra sankcionuojami dailininkai. Dailininkai laisvame krašte pešasi dėl idėjų, bet tuo pačiu kartu jų “idėjos” turi ir aštrius dantis. Ben Shahn yra “cinikas” karikatūristas idėjine prasme — juodomis spalvomis riebiai traukia buržujus ir bendrai “einamojo laiko situacijas”. Jis ir didįjį Freudą ir kitus žymius žmones iškarikatūrinio. A. Rūkštelė iš dail. V. Vizgirdos Judą sukūrė. . . Tai vis “kūrybinės kryptys”, kurias galima subalansuoti pagal tam tikrus receptus. Kai kurie dideli rašytojai — Dostojevskis ir Conan Doyle, pirmasis “Broffiams Karomazovams”, o antrasis “Sherlock Holmes” davė stiprius tipus.

Kūryba, kaip tekantis kraujas, yra gyvojo organizmo funkcija ir procesas, kuriame dalyvauja skaitytojas, žiūrovas ir pagaliau kritikas. Istorijos negalima atkurti, kaip “Drauge” vienas dailininkas išsireiškia: “Dailininkų yra trys grupės: 1) Atkūriantieji praeities problemas, 2) Besidomintieji dabartimi, 3) Vystantieji ateities idėjas ir formas”. Su pirmuoju teigimu negalima sutikti. Istorija yra pats gyvenimas, kuris parašo istoriją.

mas, kuris parašo istoriją.

Kūrybos sąskaiton įtraukiamas daug metaforų (netiesioginė reikšmė siejama su tiesiogine) ir teigiama, jog abstraktizmas laimėjo “kovą” prieš reprezentacinę dailę, kad sentimentalumui pastotus kelias. Gera tapyba yra “savęs suradimas”, geras dailininkas piešia save, atseit piešia tai, kuo jis pats yra. Aukščiau pacituota Zeno Išmintis sako, kad žmogus, kuris mano save suradęs, yra kvailys. Iš to išeina, kad žmogaus pastangos siekti aukštesnio tikslo, yra sąlyga tobulėti, bet nieko nėra visiškai tobulo ir visiškai klaidingo.

Modernioji dailė pasidarė asociali, kryptanti į mitologiją ir simboliką, nors mitologijos amžiai jau praeję. Menininkas apie sociologiją nenori girdėti. Asocialus dailininkas didelių veikalų nekuria, tenkinasi tik smulkiais dalykais, jis yra pasimetęs, kaip vaikas paplūdimio mirtuoje.

M. Šileikis

(Bus daugiau)

Įdomi architektūros paroda

Praėjusią savaitę Chicagos Meno Institute buvo atidaryta dvi parodos: viena architektūros, antroji — dailės skyrelis.

Didelį dėmesį atkreipia Ilinojaus universiteto sukonstruotas geležinis kamuolys, vad. “Tensegrity Sphere”. Struktūrinė sistema, kuri laikosi vielomis ir vamzdžiais suremtu principu, bet ne ant kompresijos. 720 metalo gabalų suvartota (compression islands) junginio.

Pademonstruojama pati moderniausia architektūra dangoraižių modeliais, urbanistikos planai ir gyvenamųjų namų pavyzdžiai.

Kongreseinėje architektūroje gana praktiškas ir įdomus yra Union Tank Co. Baton Rouge, La. duomo stiliaus stiklo mėsėžiagos stotis, rodos, nėra nei sienų, nei stogo. Į tą stotį galima įeiti ir įvažiuoti iš visų pusių. Casa Manna teatras Fort Worth, Texas, R. Buchminster architektas, taip pat įdomus pusrutulio formos teatras.

Du suomių architektai Alvar Aalto, g. 1898 m. ir Eero Saarinen g. 1910 m., parodo moderniosios architektūros išradimą stilių. A. Aalto parodoma Viipuri knygyno auditorijos statyba iš lauko ir vidaus, kuris II karo metu buvo sunaikintas.

Arch. Wallace K. Harrison gimęs 1895 m. Worcester, Mass., parodo modernių bažnyčių architektūros modelių. Jo stilius kreipiamas į trikampį. Du didieji Amerikos architektai — Ludvig Mies van der Rohe pavaizduoja stiklo dangoraižius, tiesius, lygius nuo apačios iki stogo, kaip monumentus. Jo statyti Chicagos Lake Shore apartamentiniai namai dangoraižių pa-

vyzdžiu, viduje yra taip sutvarkyti, kad kambarius galima keisti, kaip nori, — kaip nori, taip gali sienas pakeisti. Philip C. Johnson gimęs 1906 m. Cleveland, Ohio, išgarsėjęs stiklinių bei plastikos medžiagų architektas meistras, parodo, kaip patogūs gyvenamieji namai iš lauko ir iš vidaus.

TAPYBA

Toje pačioje Gunsaulus salėje yra moderniosios tapybos skyrius, kur yra ir keletas būdingesnių kūrinių: Ch. Lapicque “Pagarba Veroneziui” ir “Regatta” realistiniai, dekoratyviniai kūriniai. Jean Dubuffet moderniosios tapybos su organiniu elementu atstovas. Victor Vasarely ekspresionistinis abstraktas ne labai įdomus.

Mirtys

Š. m. sausio mėn. 5 d. mirė buvęs Chicagos Meno Instituto ilgametis Rytų meno kuratorius Charles Fabens Kelly. Jis buvo ir meno mokyklos dekanas prieš 33 metus. Rašydavo straipsnius muziejaus mėnesiniam biuleteniui; skaitydavo paskaitas meno ir švietimo temomis. Buvo gimęs 1885 m. Bostone. Baigęs Harvardo universitetą, profesoriavo Ilinojaus valstybiniam universitete. Buvo Ohio v. universiteto meno skyriaus direktorius.

Meno Institutas taip pat neteko savo bendradarbės Waltraut Mies van der Rohe, kuri per 10 metų padėjo meno štabui švietimo skyriuje.

Miss Van der Rohe doktorato laipsnį gavo Muencheno universitete. Buvo vokiečių muziejų valdovybės personalė. Prieš josios mirtį Chicagos Meno Institutas buvo ją pakvietęs užimti europinio meno studijų kuratoriaus vietą.

Grožio įtaka į žmogų

Šia tema paskaitą skaitys kun. J. Grauslys balandžio 30 d., 7:00 val. vakaro Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont av. Paskaitas rengia Lietuvių Amerikiečių Menininkų Klubas. Įėjimas laisvas ir nemokamas. Visi kviečiami pasinaudoti paskaitomis.

—Dail. Prano Lapės paroda Almus galerijoje New Yorke baigiasi rytoj.

New Life Delicatessen

Namie gaminti delikatesai, maisto produktai ir šviežia mėsa.
3146 SO. HALSTED ST.
Victory 2-7666
Jonas Grinius, savininkas

“NAUJIENOS” KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS.

SAUGI VIETA TAUPYMUI

4%

mokame visoms taupymo sąskaitoms

Indėliai apdrausti iki \$10,000.00

Duodame paskolas už namus nuo vienerių iki dvidešimties metų lengvais mėnesiniais išmokėjimais.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Ill.

Lafayette 3-8248

Sekretorius CHARLES ZEKAS

Valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4:30 po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro
Trečiadieniais uždaryta.

ALYVA - ANGLYS

SILDYMO SISTEMŲ ĮRENGIMAS IR SUTVARKYMAS

SKRUPULINGAI SAŽINGAS PATARNAVIMAS.

Galima šaukti kiekvienu metu Prospect 6-6677.

24 VALANDŲ TARNYBA.

GAPS FUEL CO.

2735 W. 63rd Street

Atstovas V. Doba

Sovietų ambasada Washingtono praneša, kad šiais metais ribotam žmonių skaičiui bus leista aplankyti Lietuvą. Atsakomingi pareigūnai tvirtina, kad kelionėms vizos bus duodamos, nekreipiant jokio dėmesio į tikiybinius ar politinius keleivio įsitikinimus.

Kas norėtų aplankyti savo gimines Lietuvoje, turi susižinoti su šia kelionių įstaiga:

WIDE WORLD TOURS

Evergreen Plaza 95th & Western Avenue
Telef. GA 2-0640

Sutvarkome visus kelionių reikalus į bet kurią pasaulio vietą be jokio pridėdama mokesčio.

Axel HEYST

PAMESTA PIRŠTINĖ

Ski slidėmis mes čiuožėme Mittelwaldo link. Buvo jau balandžio pradžia, tačiau kalnų atšlaitės dar tebešvietė baltutėliu sniego kilimu.

Iš tikrųjų, tai mes turėjome intenciją iš Garmischo pasiekti viršūkalnę, Zugspitzu vadinamą. Tačiau — gana staigiai — pasikeitė oras, apsiniaukė ir pradėjo snigti. Netrukus atklydo iš kalnų tarpukalnių ir vėjas, dažnas tarpukalnių sniego palydovas.

Pagaliau, iš karto, tas buvęs nepiktas vėjas ėmė didėti, pakol išsivystė į tikrą vėtrą. Tarp kalnų dažnai tokios staigios permainos pasitaiko.

Dėl tos tad priežasties mes ir nebesiryžome siekti Zugspitzo, bet pasirinkome ramesnę Mittenwaldo kryptį.

Sniego pūga kaskart didėjo. Atrodė, dangus maišėsi su žeme. Palengva miškeliu judėjome pirmyn. Ant galvų užmaukšlintus gaubtuvus, vienok, turėdavom nupurtinti kas kelios minutės. Mes patys — daugiau buvome panašūs į sniego senius — besmegenius, ne į žmones. Tačiau vis judėjome į priekį. Nepasidavėm sniego stichijai.

Galiausiai, kaip staigiai prasidėjo, taip staigiai ir baigėsi audra. Vėjas dar švilpavo pro mus, bet jis nebebuvo toks atkaklus. Mes buvom jau netoli Mittenwaldo geležinkelio stotelės. Pasitikrinom laikrodžius ir sutarėm, jog, jeigu paskubėsime, pasigausim traikinį ir būsim vėl Garmische pietums.

Mes paėmėm tiesesnę kryptį stotelės link ir buvom tenai pačiu laiku. Tačiau, bedarant mūsų kelionės paskutinįjį gabalėlį, mano kompanijonė pasigedo vienos pirštinės. Buvo pametusi. Nebebuvo laiko grįžti atgal ir ieškoti. Taip mes ir palikome pamestą pirštinę miškely, netoli Mittenwaldo.

Deja, tas pirštines pametimas — nepraėjo kaip mano kompanijonei, taip ir man visiškai lengvu šešėliumi. Toli mesnį mūsų kelią aš turėjau išklausyti ilgoką rečitalį iš jos lūpų apie pamestą pirštinę. Esą, ji, toji pirštinė, buvusi netik gera, graži, bet, tiesiog, stebuklinga. Ji — nepakeičiama jokia kita pirštinė. Ji — buvusi tikra retenybė. Tai, esą, norvegiško išdirbinio, nepaprastos odos, angeliško švelnumo ir t. t.

— Taip, taip... — aš tik lingavau galvą pritarėdamas ir glamonėjau savo rankoj pamintą iš kompanijonės nepamestą pirštinę. — Juk ir antroji turėjo būti tokia pat puiki, kaip ši...

Na, bet ką gi padarysi? Buvo ir nebėra...

Po to įvykio, po kelionės pūgai siaučiant ir po pamestos pirštinės, — praslinko visa eilė metų. Prasidėjo karas ir jis pasibaigė, o mes — taip

ir nebebuvom susitikę kalnuose. Karas ir didžiulė laiko distancija pakeitė jei ne viską, tai bent daug ką. Tas viskas uždėjo atsiskyrimo antspaudą ir mudviejų susitikimams. Jos likimo — nel nebežinojau.

Dar gabalėliui laiko praslinkus, net ketvertai metų po karo pabaigos, visdėlto, vėl nuvykau į Bavariją. Su draugais, tik jau ne ski slidėmis, bet automobiliu, patrukėme vėl Mittenwaldo link.

Manieji tos dienos kompanijonai turėjo Mittenwalde kažkokių tai biznieriškų reikalų, todėl jie mane paliko vieną. Numatytoj vietoj, vienoj iš vokiškųjų kavinių, turėjome susitikti tik po dviejų valandų. Ten, sakėme, užkąsim ir grįšim iš kur atvykę.

Buyau labai patenkintas tokia gražia proga — pasilikti vienam, tik su savo mintimis ir prisiminimais. Išėjau pasiivaikščioti. Tik po gero pusvalandžio manosios kelionės, staiga, pastebėjau, jog randuosi... lygiai tenai pat, kur buvom anuomet... su jąja. Visas vaizdas ir prisiminimai — pasikartojo manyje, tarytum buvę tik vakar...

Vėlyvo rugsėjo saulė dar tebešildė gana kaitriai. O aš — stovėjau nūsikusęs nuo jos ir stengiausi atkurti senąjį vaizdą, stengiausi iš pasamones vėl iškelti tai, kas tuomet buvo taip miela.

Prisiminiau anąją ekskursiją į Garmischą, prisiminiau ją, prisiminiau ir... pamestą pirštinę, kuri... buvo taip stebuklingai gera ir graži...

Buvau begrižtas į Mittenwaldą. Ečiau pro tuos pačius medžius ir krūmelius, pro kuriuos anuomet abu keliavom. Tik tuomet keliavom sniegu ir su ski ant kojų, o dabar — žalia veja...

Tarp medžių, staiga, pastebėjau mažą pasiūrėlę, kurioje žiemos metu sukraunamas stinoms maistas — šienas. Priėjau arčiau. Toji pasiūrėlė, kažkodėl, atrodė man taip pažįstama, matyta...

Pagaliau, prisiminiau, jog lygiai prieš dvylika metų, abu su ja, buvom suradę tą mažą pasiūrėlę. Dairėmės į ją, žiūrėjom. Prisiminiau, kad ir į palėpę buvom palipėję. Užsilipau esamomis kopėtėlėmis ir dabar ten pat. O koks tenai buvo mano nustebimas — sunku man iš aprašyti! Ant pasiūrėlės lubų, tarp pasidraikiusio šieno ir šiaudų, gulėjo — kas? O gi josios pamestoji pirštinaitė.

Griečiau aš tą pirštinaitę į rankas, priglaudžiau prie veido ir širdies, galvodamas sau: — Kokia ji, iš tikrųjų, gera, toji pirštinaitė. Ji laukė manęs tiek metų, tuo tarpu kai jos savininkė — Dievas žino kur besiranda...

Rastoji pirštinė atkūrė manyje begaliniai daug prisimi-

nimų ir suteikė daug svarstymų.

Štai, toji mažytė pirštinė, daiktinis prisiminimų įrodymas. Ji kantriai manęs laukė net dvylika metų!

Per tą laiką karas ir kiti baisūs įvykiai, galima sakyti, vėlė ir mėtė mus. Tas laikotarpis daug ką išskyrė laikinai, daug ką — amžinai. Daug kas žuvo ilgokoj metų erdvė, daug kas užsimiršo. Tik daiktiniai dalykai, štai, likę liudininkais ir tebėra ten, kur juos palikom...

Tų daiktų, geriau pasakius, vieno daikto, nedidelės moteriškos pirštinaitės, tarytum gėlės, nepaliesi žiedlapiai, aiškiai tebebuvo tokie patys ir tie patys, kaip anuomet. Tačiau, o kaip apie mus, kaip apie mūsų gyvenimą — bendrai?...

O daug, ir labai daug, kas jame pasikeitė...

Tokios mintys man klydo į galvą. Stovėjau šalia pasiūrėlės rugsėjo saulės atošvaitoj,

laikiau rankoj rastą pirštinaitę ir — svajojau.

Ach, tos svajos, svajos, svajos!... Tik jose dažnai gera gyventi...

Mano galva buvo nusvirusi ir smakras siekė krūtinę...

— Kas toliau daryti? — galvočiau.

Pagaliau, tarytum be jokio galvojimo, visiškai mašinausiai, priklaupiau prieangyje dulketos ir tuscios pasiūrėlės. Priklaupęs, nesąmoningai nagaš pradėjau draskyti žemę. Iškasęs duobelę, įdėjau į ją kuokštelę sugraibyto šieno, paguldžiau į tą šieną rastą pirštinaitę ir vėl užžėriau žemėmis...

Taigi, palaidojau... Ir, palaidojau, rodos, kažką labai, o labai, brangaus. Palaidojau ano meto prisiminimus, kurie buvo tokie brangūs ir taip didingai gražūs, kurie, deja, niekad nebegrįš...

Iš anglų kalbos išvertė

Pr. ALSENAS

SPECIAL OFFER

You get a
Deluxe

SPEED
QUEEN

1960

Model

All-Fabric

Automatic
Washer

with

STAINLESS

STEEL TUB

(Guaranteed for Life!)

PLUS
FREE

24" Patio Brazier

with Hood and Electric Rotisserie

Chrome hood, motor and spit.

Folds for easy storage.

LIMITED OFFER

ACT NOW!

EASY TERMS

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS